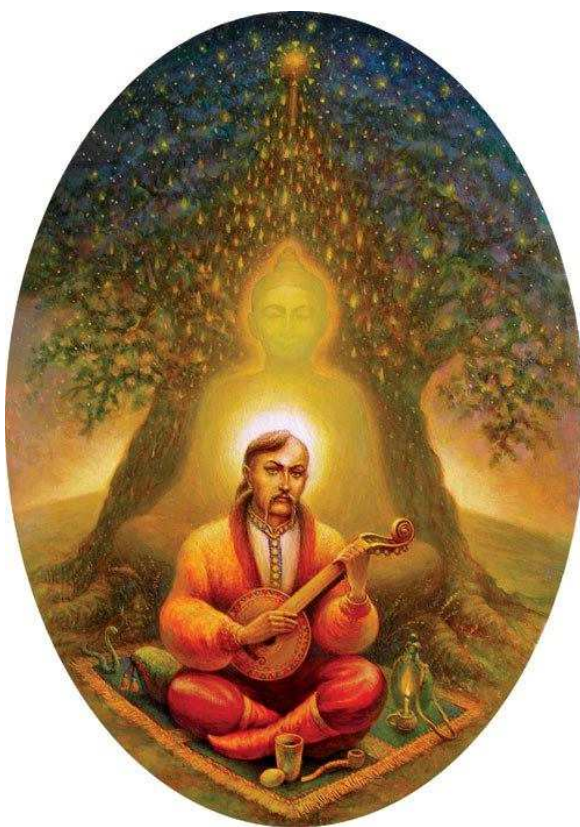

Серія “Літопис «Темних віків» та замовчуваних сторінок в історії України”

**Микола Пашковець
Ярослав Пляс**

**ЛЕГЕНДИ “СТЕПОВИХ ДЗВІНОЧКІВ”
або
КРАЇНА МАМАЇВ-ХАРАКТЕРНИКІВ**

Легендарні есеї.

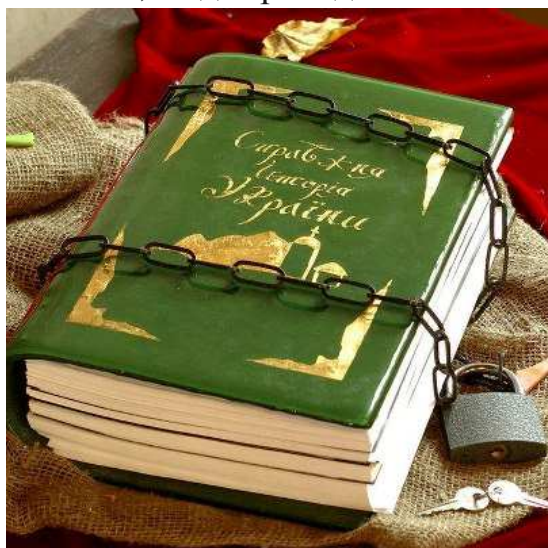
Київ - 2014

*Я не поет і не історик, ні!
Я – піонер з сокирою важкою:
Терен колючий в рідній стороні
Вирубую трудящою рукою.
(Пантелеймон Куліш)*

Предковична незламність українства. (Передмова).

Ця книга започатковує серію «Літопис «Темних віків» та замовчуваних сторінок в історії України», яка за задумом авторів повинна охопити і по можливості правдиво висвітлити в науково-популярному викладенні події, які відбувалися на теренах нашої Батьківщини (України-Руси) та в сусідніх країнах в період від Батиєвої навали (1240 рік), яку самі монголи називали "Кипчацьким походом", і до початку всенародного повстання, під проводом славного гетьмана Богдана-Зіновія Хмельницького (1648 рік). Саме цей період з різних причин та міркувань (особливо наших сусідів-завойовників) найбільше зазнав перекручень і фальсифікацій, а то й просто замовчувань, тому досі лишається мало зною, чи абсолютно незвіданою для широкого загалу українців, за що дістав серед науковців умовне найменування «Темні віки».

Тому то українській культурі потрібні не тільки поети і не тільки історики, але й першопроходці, які вишукують нові ракурси, щоб споглянути з нетрадиційних наукових позицій на історичні події далекої та близької української минувшини, виголошуючи і реанімуючи ідеї, навіть такі, які ще вчора всі заперечували. Результати такого споглядання повинні бути рясно розсипані гучними дзвонами перш за все серед української спільноти у всьому світі. Це послужить справі звеличення українства і поступового збавлення синдрому меншовартості, який нав'язували і продовжують нав'язувати нам наші недруги на протязі багатьох століть. Українці повинні знати свою істинну, героїчну і надзвичайно цікаву історію свого етносу від самих витоків нашої сакральної культури та духовності, пишатися нею на повні груди і нарешті повернутися до індоєвропейської демократичної спільноти. Хоча йдемо ми в Європу дуже болісно і дуже довго, та все ж таки ми досягнемо своєї мети. А жити в Європі ми повинні так, щоб не втратити свою українську підоснову, надбану нашими предками на протязі тисячоліть.

Генетична пам'ять українців, на щастя, не була повністю стерта недругами, і вона ще крилато розквітне буйним цвітом калини та тремтливою розлогістю верби. Недарма наш народ каже: «Без верби і калини немає».

України». З давніх-давен, як тільки луки покривалися травицею, сільська молодь улаштовувала традиційні весняні ігри. Взявшись за руки, водили хоровод:

Ой вербо, вербо, зелена,
Спусти гіллячко додолу,
На зеленую діброву,
На квітучую калину.

І до сьогодні наш народ ототожнює калину і культуру України: «Наша пісня пролітає з краю в край, цвіт-каліно, Україно, розцвітай».

Дуже чудову і звеличену посвяту-епіграф написала на своєму другому альбомі українських пісень «Два кольори / Two Colors» (1989) велика, талановита американська співачка українського походження незрівнянна Квітка Цісик, якій голос і вроду подарували самі Боги: "Присвячую поривам нескореного українського духа і його безнастанним змаганням по обидвох боках океану. Ця збірка пісень є бажанням мого українського серця вплести радісні нитки в розшарпане життям полотно, на якому вишита доля нашого народу".

Квітка Цісик лише у 1983 році разом з матір'ю (дівоче прізвище - Лев) відвідала Україну. Це було неафішоване перше (і останнє) відвідування Квіткою Цісик історичної Батьківщини. Її пісні були на той час в Україні заборонені (через присутність в репертуарі стрілецьких та повстанських пісень), тому про жодні концерти не могло бути й мови.

Квітка Цісик. "Ця збірка пісень є бажанням мого українського серця вплести радісні нитки в розшарпане життям полотно, на якому вишита доля нашого народу".

У Сполучених Штатах Америки на вшанування пам'яті про Квітку Цісик і її таланту заснували Фонд підтримки музично обдарованих дітей. На згадку про рідну сестру Цісик - Марію засновано Фонд «Адже життя прекрасне» (сестра Квітки Марічка стала відомою піаністкою, була директором консерваторії у Сан-Франциско, вела майстер-класи у Карнегі-Холі). Зірці в сузір'ї Овна присвоїли ім'я Квітки Цісик. От такі то наші квіти України!

Наслідуючи божественну Квітку Цісик, творці даного проекту теж можуть долучитися до слів: "Ця серія книг є бажанням наших українських середць вплести правдиві нитки з історії в розшарпане життям полотно, на якому вишита доля нашого народу".

Як і десятиліття, століття тому, нині шукаємо відповідь на сакраментальне питання - що то за феномен «українська душа». Юрій Липа доводить, що для українця завжди «центральною точкою світу є Україна, українські люди й українські землі».

Нас століттями ламали, але зламати не змогли. Дух волі і незламності завжди витав над нашими пращурами з незапам'ятних часів. Він передавався з покоління в покоління на рівні генного коду. Цей код заповідав нашим пращурам і продовжує заповідати прийдешнім поколінням українців свято

берегти не тільки пам'ять про наші духовні витoki, але й про землі, які породили такі багатющі духовні надбання нашого народу. Тому для українців любов до рідної землі і любов до власних культурних традицій перебувають в органічній єдності, куди б доля не закидала їх, навіть тоді, коли вони від народження були позбавлені можливості перебувати на рідних теренах. Доля Квітки Цісик являє цьому яскравий приклад.

Український народ належить до стародавньої нації, з усталеним і міцним генетичним кодом, який не вгасає, а передається з покоління в покоління. Скільки лихоліття припало на долю українського народу вродовж тисячоліть його історії, а Україна вижила саме завдяки живучій генетичній спадковості. Адже ще в глибоку давнину шановний вчитель Конфуцій (Кун Фу-цзи) убачав корінь світу людської культури в традиції й навчав: «Коли хочеш, аби стовбур і гілля були міцні й родили, тримайся свого коріння й витоків».

З цього приводу приведемо пророчі програмні рядки Олеса Бердника: «Хто ж ми? Адже кожен народ є певне духовне древо, і якщо воно не спіляне, не зрубане, то має прорости унікальним зерном, притаманним лише йому.

Тисячоліття тому нас брутально зрубали, прививши до могутнього пня нові пагони. Та корінь знову й знову гнав до сонця рідні парості, і знову й знову їх рубали.

Ми були царськими скіфами, вільними лицарями, громадянами троянської спілки – нас зробили холопами Рюриковичів.

Ми були запорожцями, характерниками, захисниками волі й непідлеглості, – нас обернули в кріпаків жорстокої, невблаганної імперії.

Ми маємо прокинутися, щоб відновити свій іманентний статус духовних лицарів, бо лише в самореалізації полягає смисл еволюції і поступу народів. Та й не лише народів, це – закон всього сущого!

Ми маємо віднайти в нашій історії, ба, навіть космоісторії! – власне глибинне ядро, що визначає національний характер, сутність, смисл. Не відкривши, не збагнувши цієї сутності, народ розпадається, гине. Відкривши, збагнувши, етнос виконує волю Матері-Природи, котра його народила для великих історичних цілей».

Продовжуючи цю тезу Олеса Бердника, зазначимо, що в найстаріші часи наші предки чатували на чотири сходинок пробудження. Того, хто зійшов на четвертий щабель, називали Побудом (Будаєм, Будом). Можливо саме звідти в індійських ведах побутує слово Буда.

Побуд – староруське “пробуджений” – духовний наставник. Побудом міг стати волхв або жрець, чародій, який досяг вищого стану досконалості, ставши просвітленим. Побуд проникається бідами та стражданнями людськими, служить людям – це вищий духовний учитель роду людського. Він повідує людям Слово і Волю Богів.

Тому українці підсвідомо і вперто дотримуються віками своїх традицій. Отже нехай недруги не плекають надію, бо реквієму по Україні ніколи не буде. В противагу цьому можна зазначити, що ми вже пережили реквієм по Російській імперії, реквієм по Радянському Союзу, а Україна невмируща! І в

якій би іпостасі ми не перебували у віках (арії, трипільці, гали, білі хорвати, руси, українці і т.д.) нас завжди супроводжував сакральний дух, якому ми зараз можемо по праву дати означення, як дух українства.

На українських патріотів в різні часи наші недруги чіпляли ярлики, на кшталт: наливайки, мазепинці, петлюрівці, бандерівці і т.д., а зараз іронічно, з підтекстом ненависті, називають «свідомитами» або «укропами». Вже одна ця низка ярликів поспіль говорить про предковічну незламність українства. (Малюнок з мережі "Facebook").

Кожен народ має якусь складову людей, яким притаманне сильне духовне

начало, і складову людей менш стійких в духовному плані. Оглядаючись на віки нашої історії, можна з впевненістю сказати, що в процентному відношенні в українстві завжди переважали люди з незламною силою духу. Саме з цієї когорти людей виходили українські патріоти, яким в різні часи наші недруги чіпляли ярлики, на кшталт: наливайки, мазепинці, петлюрівці, бандерівці і т.д., а зараз іронічно, з підтекстом ненависті, називають «свідомитами» або «укропами». Вже одна ця низка ярликів поспіль говорить про предковічну незламність українства. Саме тому ми вже не одне тисячоліття лишаємось і віковічно будемо автохтонами на наших споконвічних землях. Через те жодні завойовники не могли духовно поневолити наш народ та витравити з нього дух українства. Були часи, коли нас підкупали, обманом та улесливими речами про «братство» фізично перемагали, але ми завжди піднімалися, вставали і знову йшли вперед,

несучи дух українства крізь віки і народи, що вливалися в наш етнос. Цей дух у нас ніхто не в змозі відібрати, незважаючи на самі жорстокі тортури та витончену підлість. Прийдуть часи і процент українських людей менш стійких в духовному плані значно зменшиться і тоді ми станем народом-монолітом, народом-переможцем. І наше завдання неухильно наближати цей час, а він таки неодмінно настане.

Може колись всемілосива слов'янська Богиня краси, любові та шлюбу, матір всіх наших старих Богів, весняна Богиня-Рожаниця - Богиня Лада покладе на вітвар всепрощення свою безмірну ласку для своїх заблуканих внуків і приведе їх до ладу, до взаємної згоди і єдності, якої українцям так не вистачало впродовж довгих віків. (Малюнок з мережі "Facebook").

Впродовж останніх століть, починаючи від часу загибелі Київської Русі, Україна відчувала неослабний геополітичний тиск одразу з трьох геостратегічних напрямків. З північного заходу тиснули поляки, з північного сходу московіти, з півдня турки та

татари. Це привело до формування класичного «опорного каркасу» території, який викликав справедливе здивування і неприховану гордість за свою націю у академіка Петра Масляка: “Здавалося б в українців немає жодного шансу на виживання, так як навіть двосторонній геополітичний одночасний тиск не здатна витримати жодна країна і нація. Україна і українці, не зважаючи на небачені у світовій історії втрати, вижили і відновили свою державність. Чому? Об’єктивно, за наукою мали б загинути, але незбагненно, алогічно вижили.

Де наука безсила, необхідно задіяти езотеричні знання. Історія людства вказує на те, що такі речі відбуваються лише з тими людьми, народами і державами, на які покладена якась місія. Усвідомлюють ці народи таку місію, чи не усвідомлюють – не має значення. Приміром, українці не усвідомлюють, але що вони можуть змінити? Завдання для системи, її місію завжди виставляє надсистема, а не сама система встановлює її собі. Це вже не якісь там інтуїтивні пророцтва, а сучасна наукова методологія.”

Мабуть за гріх зради нашими предками Віри прасурів 1000 років тому, і спокуту за це ми, нащадки гордих русичів, несемо по сей час. (Малюнок з мережі "Facebook").

Тому абсолютно справедливо та слушно запитує Тарас Коляндрук: “Хто ми є, українці? І як ми опинилися у такому стані, в якому животіємо зараз? Чому ми, на своїй землі, не відчуваємо себе господарями? Чому, нібито маючи Державу, ми не маємо підстав пишатися нею? Ці питання з кожним днем виникають у все більшої й більшої частини наших співгромадян, бо ми поволі прокидаємося від страшного летаргічного сну”. Від того, чи подолають українці в собі паралізуючий страх, прищеплений їм нашими недругами на протязі віків трагічної історії, залежить відповідь на висновок сучасного свяця Трипілья академіка Юрія

Шилова: «Або Україна відродить свою глибинну історію, або її вогнище поглине забуття до 2070 року, як і всю європейську культуру» («Інформаційний бюлетень» №30, 2009 рік).

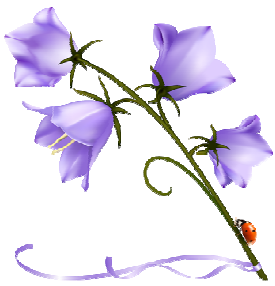
Художник Андрій Ханченко. Мабуть святий небесно-сонячний верховний слов'янський бог Сварог і сонм богів-сварожичів до сих пір не можуть змиритися з тією невдячністю наших предків, якою вони відплатили старим Богам за ті великі знання, що вони передавали своїм дітям – русичам, плекаючи велику надію на їхню віковичну пам'ять і вдячність.

Отак, віками змучена Україна, відлунням свого болю озивається у наших серцях, і у наших долях! За що

Боги, покладаючи все таки якусь високу місію на наш стражденний народ, бо не допускають його погибелі, а все ж відвернулися від цієї священної землі? Мабуть за гріх зради нашими предками Віри пращурів 1000 років тому, і спокуту за це ми, нащадки гордих русичів, несемо по сей час. Мабуть святий небесно-сонячний верховний слов'янський бог Сварог і сонм богів-сварожичів до сих пір не можуть змиритися з тією невдячністю наших предків, якою вони відплатили старим Богам за ті великі знання, що вони передавали своїм дітям – русичам, плекаючи велику надію на їхню віковічну пам'ять і вдячність. Хто відає про це, хто покладе край розбрату серед онуків даждбожих, хто принесе лад українському народу? Може колись всемилосива слов'янська Богиня краси, любові та шлюбу, матір всіх наших старих Богів, весняна Богиня-Рожаниця - Богиня Лада покладе на вівтар всепрощення свою безмірну ласку для своїх заблукалих внуків і приведе їх до взаємної згоди і єдності, якої нам так не вистачало впродовж довгих віків.

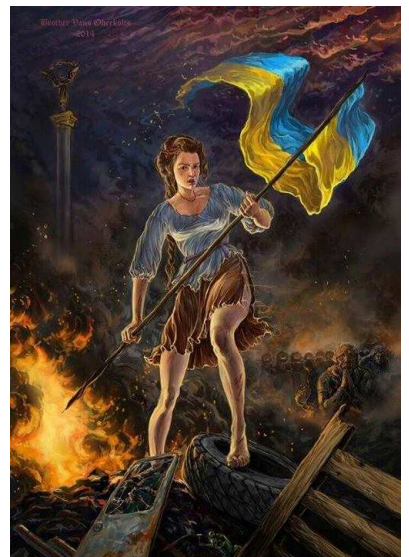
Через це до серії книг **“Літопис «Темних віків» та замовчуваних сторінок в історії України”**, будуть включатися також теми, які не відносяться до згаданого періоду історії України, але які намагалися не виставляти наші недоброзичливці для широкого пізнання. Саме такою є дана книга **ЛЕГЕНДИ “СТЕПОВИХ ДЗВІНОЧКІВ”** або **КРАЇНА МАМАЇВ-ХАРАКТЕРНИКІВ**, в якій викладаються деякі самотутні аспекти бачення історії племен сарматів, савроматів, амазонок, козаків-характерників – на теренах нашої України, а також подана авторська версія походження назви «Мамаї».

В основному книга присвячується нашому патріотичному дівочтву, у характері яких проявилися незгасимі в віках, нездоланні генні волеявлення, успадковані від стародавніх воїтельниць-амазонок материнського краю. Це дало про себе знати у новітніх подіях на майданах міст нашої улюбленої України, коли автори мали змогу наочно спостерігати за пафосними діями, уквітчаних сонцесейними віночками, найпрекрасніших наших юнок, що ритмічно та натхненно витанцювуючи на барикадах, піднесено приговорювали в такт: «Хто не скаче – той москаль! Хто не скаче – той москаль!». Нестерпні холоди на Майдані породили це дійство, а примовка з'явилася вже сама по собі.

Нездоланні гени волеявлення наших юнок успадковані від стародавніх воїтельниць-амазонок материнського краю. (Малюнок з мережі "Facebook").

Як любо було дивитися на цей прояв юного запалу та незгасимого у віках окриленого українського патріотизму.

Від цього незламного благородства серце переповнюється звеличеною вірою у майбуття, що ще постануть часи, коли безкрайні козацькі степові простори нашої України, як невмирущий знак предковичного оновлення посеред дреми курганів, заповнять гомінливі та відчайдушні хвилі

відважних бойових куренів «Степових Дзвіночків» - новітніх амазонок сучасних українських юнок, цих відчайдушних наречених Великого Духу Степу, окутаних зусібч ореолом магічної величі та насичені терпким запахом полину й степових трав.

І щоб ніколи вже не згасала їх бойова звитяга, а співи їхні завжди були уподобі найчарівнішими безцінними перлинами, які вони, сидючи біля вечірніх вогнищ, щедро підноситимуть своєму народу, щиро даруючи воям нашим Материнське Благословення та Пісню Ратну, а Батьківщині улюбленій - Божественну Славу у віках. Адже коли співає українська юнка-воїн, це вповні символізує маєстат співу української душі!

Японській митець Такуро в алегоричній формі дуже зворушливо зобразив на полотні це негасиме таїнство всевічного для всього людства Материнського Благословення своїми юнками рідних вояків, які в непохитній міці стоять на обороні своєї Батьківщини Висхідного Сонця, що прокидається в затуманеному серпанку, даруючи планеті новий щасливий день. Найдивовіше в цьому малюнку те, що юну діву художник, свідомо чи мимоволі, одягнув у жовто-блакитні шати, нібито підкресливши планетарну жіночу солідарність переживань за рідних захисників. Тож хай кожен новий день несе щастя всім людям, і нехай ще більше постане у нас талановитих митців, які будуть передавати для прийдешніх поколінь хвилюючі моменти

нашої героїчної історії.

Художник Такуро. Юнки милі, щиро дарують воям нашим Материнське Благословення та Пісню Ратну, а Батьківщині улюбленій - Божественну Славу у віках. (Малюнок з мережі "Facebook").

Ми ж розпочнемо відродження найдревніших традицій пращурів нашого роду і доведемо недругам, що ці землі - наші споконвічні. Що це не видумана

кремлівськими імперськими ідеологами якась малоросія, а воістину саме наша, українська Стародавня Русинська Величава Країна.

Отже книга ця – це своєрідний, ніжно-ліричний, сповнений палкого зачудування, полум'яний апофеоз милим українським жінкам за їх віковічну, епохальну вірність та любов до своєї родини та Отчого Краю, і за все те, що вони споконвіку жертовно дарували своїй Батьківщині.

Хочемо висловити подяку Верховному Волхву Руського Православного Кола Світовиту Пашнику за дуже слушні зауваження, які він люб'язно надав авторам по тексту книги і які ми з вдячністю використали при редагуванні остаточного варіанту нашої книги.

Окремо завдячуємо краєзнавцю з Вінничини шановному Миколі Дорошу за надані цінні доповнення, які ми з подякою теж залучили до книги.

*Сколоти – це найстарша нація світу.
(Римський історик Помпей Трог)*

Частина 1. Сміливі і відважні, славні та кохані – наші любі юнки-амазонки.

Українська жінка від незапам'ятних часів – красуня, берегиня і матінка, незалежно від щаблини, яку вона посідала в громаді!

Яке благословенне слово «мати»! В ньому відлунюється те, що має корінь життя, це та незрівнянна квітка, промінь якої ніколи не гасне, а розквітає з плином літ все ясніше та яскравіше.

Міцно тримає наша жінка свічку життя, затуляючи її тендітний вогник від подихів вітру та повіїв зла, проявляючи дух стійкості та незламну силу волі. То ж звідки вона, ота нестримна відчайдушність та лицарська завзятість у наших жінок. Чи була не не пробиваються у них паростки генів легендарних амазонок. Адже доконаним є факт, що започаткуванням елінських легенд про амазонок стало знайомство греків з народом савроматів, кочовими племенами, які проживали в VII-IV століттях до н. е. в задонських і поволзько-уральських степах, близькі за походженням, культурою і мовою до скіфів і саків. Пізніше вони перемістилися на землі власне України.

У літописі Самійла Величка XVIII століття сарматськими називаються два народи: «сарматійський народ польський» та «вольний, шляхетський, савроматійський, козако-руський народ». Там само щодо козаків вживаються епітети: «сармато-козацькі предки», «слов'яно-козаки», «козако-руські предки». З 1677 року гетьман Війська Запорозького Юрій Хмельницький використовував титули «князя сарматського і гетьмана Війська Запорозького».

Грецькі автори підкреслюють окрему роль жінки в суспільному житті савроматів. Зокрема Геродот стверджував, що це народ, у якого домінуючу роль відіграють жінки, хоча у військах савроматів були й чоловіки, бо саме охорону цариці-матері несли особливі воїни, котрі сповідували культ Праматері-Богородиці, носили вуса і оселедець, не одружувались і називалися Мамаї, тобто воїни Великої Матері. Нагадаємо, що запорізькі козаки аж до XVIII ст. називали мамаями саме кам'яні статуї скіфо-сарматського часу, котрі зображали таких воїнів.

Пережитки матріархату в савроматів засвідчені також археологічними даними. Об'єднані з прибулими зі Сходу племенами в нові племінні союзи, вони виступають з III ст. до н.е. під загальною назвою сармати (дуже співзвучна назва з українською - "цар-мати"). Можливо назва цих племен

походить від староіранських слів "сар" ("савр") – правитель, голова, і "мада" – мама, матір, як результат владарювання жінок у цих народів.

Дійсно у савроматів дівчата навчалися військовій виправі нарівні з юнаками. І за легендами дівчина не мала права ставати до шлюбу, поки не вб'є хоча б одного ворога. Та мабуть це все таки відголоси стародавніх патріотичних легенд.

Легендарні "поляниці" - жінки-звитязниці стародавніх русів.

Можливо через те в Україні з давніх-давен існувала не тільки юнацька система виховання козаків, але й юнки з успіхом долучалися до цієї системи і були в числі активних захисників рідної Вітчизни. Адже не дарма ще в добу Стародавньої Русі ніби то був звичай, походження якого сягає часів скіфів і сарматів. Називався він "полякуванням": воїн в одиночку вирушав в чисте поле, яке простягалося аж до Чорного моря, з метою зустрінути в степу суперника собі під стать для поединку. Підтвердженням перемог слугували голови супротивників,

Карта розселення сарматських та пізньоскіфських племен у II ст. до н.е. – IV ст. н.е. на території сучасної України

виставлені на показ. Але це теж мабуть відголоси тих самих патріотичних легенд

Поряд з “поляковниками” у руських билинах часто згадуються і жінки-воїтельниці - “поляниці”, яких відносять до дуже стародавньої традиції русів. Як повідують руські билини у князя Володимира у Києві дуже часто бенкетують “поляниці, дівчата молодецькі”. “Поленічи – це були молодецькі воїни-жінки, богатирського роду, воїнству навчені”. Традиції “поляниць” можливо були відголосками традицій з часів сарматських амазонок.

Художник Сонцеслав Віктор Крижанівський - Волинські Мальви. В українській народній творчості присутня поголоска про амазонок, які пов’язуються безпосередньо з нашим народом.

Гіппократ у своєму трактаті «Про повітря, води та місцевості» писав про савроматів: «Їхні жінки їздять верхи, стріляють з луків та кидають дротики, верхи стинаються з супротивниками, поки вони дівчата. Заміж вони не йдуть, аж доколи не вб’ють трьох ворогів... Заміжні перестають їздити верхи, за виключенням часу, коли не з’явиться потреба усім поспіль рушати в похід». Існує версія, що прототипом амазонок були причорноморсько-приазовські індоарії. Зараз уже можна вважати доведеним, що індоарії спочатку проживали на півдні України та на Кубані.

Пізніші середньовічні джерела повідомляють навіть про народ амазонок. Зокрема, про це пише арабський історик X століття Ібн-Якуб. Він зазначає, що західніше «русів» розташоване місто жінок, які «їздять верхи і особисто йдуть на війну й мають сміливість та хоробрість». Якщо врахувати, що в X столітті власне Руссю вважалося лише середнє Подніпров’я, то місто амазонок розташовувалося десь на правобережжі чи заході України.

Прикраса кулон-кольє «Амазонка». Автор Марина Лесникова. (Ярмарка майстрів для конкурсу гри «Небеса», сайт <http://www.livemaster.ru/item/2631833-ukrasheniya-kulon-kole-amazonka>).

В українській народній творчості присутня поголоска про амазонок, які пов’язуються безпосередньо з нашим народом. Так, фольклористи записали досить численні пісні, колядки й балади про дівчину-воячку, яка:

Попереду війська поїхала,
Попереду війська конем грала,
А позаду війська мечем махала.

Уже в наші дні дослідник зі Львова Іван Денисюк записав на Поліссі, яке разом із Карпатами є своєрідним заповідником давніх звичаїв та фольклору, пісню, в якій говориться, як:

Через болото полонське
Там ішло військо дівоцке.

«Дівочим військом» і досі на волинському Поліссі, називають дівчат, які супроводжують вбрану «кустом» дівчину під час обряду «водіння куста», що проводиться на Зелені свята. А на Ратненщині є «дівочі могили», в яких, за переказами, поховано амазонок-войовниць.

Отже українська жінка традиційно і в сім'ї, і в громаді мала більше свободи, ніж це було у сусідніх народів. Це віддзеркалилося і в мові. Так, українське слово «дружина» означає, що жінка є подругою своєму чоловікові, рівня йому, а не підлегла. Українці кажуть «одружитися з нею», а не «жениться на ней», як у росіян. Про все це не відав князь-московит Андрій Курбський, який, рятуючись від свавілля царя Івана Грозного, емігрував на українську Волинь і тут одружився з вдовою, княгинею Марією Гольшанською.

Шлюб виявився невдалим, процес розлучення переріс у справжню війну компроматів, і, зрештою, своєвільна та горда українка таки виграла справу. Все це було абсолютно неочікувано для московита, який зник, що дружина має виступати слугою чоловіка і ні в чому йому не суперечити.

Мапа 1584 року, де позначені назви Sarma та SAR (у XVI-XVII ст. вся Українська шляхта носила козацькі чуби і називався цей звичай – САРМАТСЬКИМ).

Те, що наші жінки у минулому йшли на борню в рівні з чоловіками і були під стать з ними, говорить не тільки слово «дружина», тобто подруга чоловіка, але й похідне слово «дружина» у розумінні озброєний загін, військова дружина. І це не спроста народ із глибини віків назвав цим словом вояків і жінку, адже від сили, розуму і мудрості жінок залежало життя роду і народу.

Тому й не дивно, що високе становище жінки в українському традиційному суспільстві завжди було домінуючим і, можливо, успадковане українцями від сарматів (нащадків савроматів), які колись проживали на землях України.

Слов'яни, які розселилися в VI–VII століттях нової ери на землях України з невеликого району на півдні правобережного Полісся, асимілювали велику кількість сарматів.

Слов'яни, які розселилися в VI–VII століттях нової ери на землях України з невеликого району на півдні правобережного Полісся, асимілювали велику кількість сарматів. Слов'янізовані сармати разом із пізніми скіфами склали основний етнічний субстрат (підоснову) при етногенезі українців. Крім цього,

упродовж століть український народ співіснував із численними степовими народами, що мешкали на півдні нинішньої України. І за цей час українці асимілювали чимало представників цих кочових етносів, у яких становище жінки теж традиційно було високим. Тим більше що проживання в умовах прикордоння з Диким полем, яким в пізніші часи виступала Україна для Речі Посполитої, сприяло войовничості її населення.

Так, з гродських книг кінця XVI - початку XVII століття видно, що організаторами збройних шляхетських наїздів часто виступали не лише чоловіки, а й їхні дружини. Записів у гродських книгах про участь шляхтянок в організації наїздів зустрічаємо доволі. Зокрема, наїзд 1583 року, який вчинив на маєток київського земського судді Йосипа Немирича в Черняхові пан Григорій Бутович, був зроблений «з направи Євги Раєвни», його дружини.

Українські жінки традиційно носили довгу дівочу косу як ознаку вільної, незалежної жінки. Звідси і друга назва українських амазонок – Косачі, Косачки. Можливо саме тому у козацького народу (зазвичай чоловік – це голова, а жінка – шия, куди поверне, так і буде) дало про себе знати незгасиме в віках, нездоланне волевиявлення, успадковане від стародавніх воїтельниць-амазонок. (Малюнок з мережі "Facebook").

За відсутності чоловіка, або ж коли жінка волею долі залишалася вдовою, вона переймала на себе обов'язки покійного чоловіка з управління і захисту свого господарства, в тому числі найбільш активні репрезентантки з них могли організовувати наїзди, грабунки і зведення міжшляхетських рахунків. Найвойовничішими «феміністками» означених часів виступали, судячи з документів, пані Ганна Борзобогата-Красенська і, на той час уже вдова, княгиня Софія Ружинська з Карабчева (нині село Карабчіїв, Ружинського району, Житомирської області – місцевість, де ще з часів Київської Русі розселилося і змішалось з місцевим слов'янським етносом плем'я «Чорних клобуків»). Перша з названих «амазонок» на кінець XVI століття зуміла підпорядкувати собі не лише чоловіка, а й тестя - луцького духовного владику. Вона самочинно розпоряджалася маєтками й скарбницею Луцької єпископії, вела численні судові справи. І влаштовувала наїзди на маєтки сусідів. Врешті, за наказом короля, якому урвався терпець, проти неї було підняте посполите рушення цілого Волинського воєводства. Та пані Ганна, одягнувши панцир і вишикувавши вірних слуг, озброєних не лише списами та рушницями, а й артилерією, завдала супротивнику нищівної поразки.

Княгиня Ружинська у 1608 році очолила армію з 6000 чоловік піхоти і кінноти. Під штандартами та під звуки маршу її військо взяло штурмом і спалило замок князів Корецьких у місті Черемошні й розграбувало містечко. У 1611 році вона вчинила кілька збройних наїздів на сусідів-шляхтичів і добряче пограбувала їх. У цих наїздах брало участь «до трохсот... чоловік, конно, зброино, з оружемъ, воине належачим».

Отож поклик свободи та гордовитості з давніх-давен завжди був притаманний українським юнкам, які традиційно носили довгу дівочу косу як ознаку вільної, незалежної жінки. Звідси можливо побутувала і друга назва українських амазонок – Косачки, Косачі.

І там, де падали жагучі краплі крові наших берегинь, там проростали повесні прекрасні, небесно-лазурові квіти з жовтим осереддям, які в народі називають «дзвіночками», і в яких оселяються чисті душі наших нень. (Світлина з мережі "Facebook").

Таким чином українські землі, мабуть, єдиний куточок на Земній кулі, де з найдавніших часів (можливо ще з епохи матріархату) жінка ніколи не втрачала (принаймні в домашній господарці) домінуючого статусу. А вразі потреби, берегині наших земель, наслідуючи стародавні звичаї, брали до рук зброю і нарівні з чоловіками ставали на захист рідного краю. Тому й породила наша земля таке явище, як «Українські (скіфські) амазонки», з сильним духом, незрівнянної краси, гідності та нескореності, про що засвідчували ще античні історики.

Через те жінки наших степів відігравали не останню роль у військових змаганнях. Вони сміло і завзято йшли на борню з ворогом, проливаючи свою кров за рідний край, за предковичний звичай. І там, де падали жагучі краплини крові наших берегинь, там проростали повесні прекрасні, небесно-лазурові квіти з жовтим осереддям, які в народі називають «дзвіночками», і в яких оселяються чисті душі наших нень. Квіти ці породили казкові феї з кусочків небесного склепіння, які вони розвісили на зелених стеблинах, вклавши в кожную з них уламок чарівних наспівних зірок, тому то вони навіть при легкому повітрі вітру відтворювали небачене відзвінкове диво.

В золотавих світанках постають ромашкові дороги, по яких, немов по вишиваних рушниках, курені «Степових дзвіночків» повертають на денний покій. (Світлина з мережі "Facebook").

Тож даремне у тихі, ясні, червіньково-зоряні ночі, якщо пильно вслухатись, то ледь-ледь учувається, як ці квіти в запамороченні туги наших легендарних нень лагідно віддзвонюють печальні хорали, сумуючи за тими,

кого полишали на цій землі з прадавніх часів. І тоді у ледь сяючій млі, вони виринають у прозорому серпанку на світ божий, гуртуючись у бойові курені «Степових дзвіночків», відчайдушних і до нестями відважних паростей амазонок. Вони вихором мчать у апокрифічній звитязі по безмежних розлогах давніх степів, купаючись у, брунастих від пожовклого листя, хвилях

степового вітру і видивляючись на діяння прийдешніх поколінь. Що вони вбачають, про що думають у нічному мареві, те відати в змозі лише праматір наша - Богиня Слава.

Але в часі невинним плином наступає такий виграйливий ранок, коли так і хочеться зустрічати його чаруючими словами Ліни Костенко:

Світає, Господи, світає...
 Земля у росах, як в парчі.
 Маріє-Оріяна, Діво Пресвята,
 Це ти так плакала вночі?

То ж з настанням золотавого світанку, крізь поволі завмираюче мереживо срібних дощових ниток постають веселкові мости, під якими пролягають волошково-чебрецеві дороги, скроплені ромашковим дивоглядом і густо усипані діамантовими росинками.

А у променисті сонячні дні серед плетива степового суцвіття можна вгледіти задумливі лики нашого героїчного пройдешнього жіноцтва, дух яких вічно витає серед квіткового мережива на безмежних просторах козацьких степів. (Малюнок Фіалкори Микитенко з мережі "Facebook").

Ось цими візерунковими шляхами, немов по дбайливо вишиваних рушниках, повертають на денний покій поманливі бойові курені «Степових дзвіночків».

А перегода, саме в такі веселкові дні, у розлогому буянні саяної променевої зливи, серед плетива степового суцвіття, умитого зночі дощовитими передзвонами, під тріпотіння крил грайливих метеликів, в зачудованому колиханні оксамитового різнотрав'я, при уважному спогляданні можна вгледіти задумливі лики нашого звияжного минулого степового жіноцтва, дух яких вічно витає серед квіткової мережки у безкраїх просторах козацьких степів

Дзвони та сині дзвіночки, в яких оселялися чисті душі наших славних праберегінь. (Малюнок з мережі "Facebook").

На сьогодні вони повертаються до нас. Вони навідують нас у серпанку снів, у небесних видіннях, у кришталевих пишнобарвних передзвонах, нашіптуючи слова вічної вірності та любові. І ми йдемо їм на стріч.

Та найдивовижніші дієства розгортаються у надвечір'я, в дні весіннього сонцестояння, в час, коли все навколо наповнюється важливим сакральним змістом перемоги світла

над пільмою, пробудження всього живого і започаткування нового життя. Саме тоді, у чарівничий тихий вечір земля, неначе затримує подих та прислуховується до неба, на якому зграйка пухнасто-пустотливих хмаринок пропливає повз вечорове сонечко. Постає така краса, з якої походить усе

чисте й величне, що аж так і хочеться вознести молитву небесам. Навіть ясні зорі, які щойно прокидаються від денного сну, починають моргати у неочікуваному здивуванні.

В цю сакраментальну мить розкривають пелюстки магичні квіти, знову випускаючи у світ душі наших берегинь, які, в подібні казкових дів-ельфів, легесенько пальцями торкають навколишнє цвітіння, яке у відповідь тендітно горнеться до них. Тоді вчувається ніжний дзвін, що тихо лине від квітів, до яких торкаються діви-ельфи. Квіти ті - сині степові дзвіночки. Вони, озиваючись лагідним, малиновим відлунням, немов би в тузі прагнуть донести страждання всіх загиблих у віковичних кривавих січах.

В обрядовому зачаруванні, в обіймах магії глибинної всеосяжної ночі вони, окутані пелюстками свіж квіткових домівок-світовидів з втаємниченою величчю плінуть над безпечно заснулим довкіллям наших козацьких країв. (Малюнок з мережі "Facebook").

Подейкують, що так народилися перші рукотворні дзвони, у відгомоні яких завжди вчуваються поклики наших славних і нескорених берегинь, які ніби то хочуть повідати нам трагедії тих кривавих бойовиськ. Тому то вони уособлюють Дзвони Миру, які починають своє урочисте віддзвіння в момент весняного рівнодення. Дзвони, повторюючи природні форми квітів, завжди викликають у нас хвилююче піднесення, а їх дивовижно-милі переспіви бурунять ніжні почуття, відтворюючи в душі найчудовіші небесні хорали всесвіту.

А ще старослов'янські легенди, ясуєть, що дзвіночки разом з іншими квітами, запаливши ясенцеві світочі, люблять поночі кружляти у хороводі. (Малюнок з мережі "Facebook").

І тоді то в обрядовому зачаруванні, в обіймах магії глибинної всеосяжної ночі вони, окутані пелюстками своїх квіткових домівок-світовидів з втаємниченою величчю пропливають над безпечно заснулим

довкіллям наших козацьких країв. У руках вони тримають свічки пам'яті, розсипаючи іскринки і розсилаючи відблиски їхнього тремтливого мерехтіння у довколишні обрії, щоб непомітно навіювати віщунські сновидіння заснулому люду, вливаючи у пам'ять потомків спогади про героїку предків.

А ще старослов'янські легенди, ясують, що дзвіночки разом з іншими квітами, запаливши ясенцеві світочі, люблять поночі кружляти у хороводі,

тому то квітка ясенець в народі має ще й назву «Неопалима Купина» аба «Рута», про яку й пісню склали «Червона Рута».

У високогір'ї Українських Карпат за гуцульськими легендами Червоною рутою вважають рододендрон миртолистий який на високогірних полонинах у червні зацвітає яскраво-червоним цвітом. (Світлина з мережі "Facebook").

У високогір'ї Українських Карпат за гуцульськими

легендами Червоною рутою вважають рододендрон миртолистий який на високогірних полонинах у червні зацвітає яскраво-червоним цвітом. Квіти, за легендою, навіть після вогню залишалися неушкодженими. Видається, що в них живе дух непоборного народу.

Як показали відомі події на Майданах України, у сучасних патріотичних юнок вже прокинувся дух давніх воїтельниць-амазонок.

Жар-птиця – (міфологічний птах Фенікс), що володіє здатністю спалювати себе і потім відроджуватися. В метафоричному тлумаченні Фенікс - символ вічного оновлення. (Малюнок з сайту <http://www.proza.ru/2012/07/03/759>).

Цей дух у своєму зачатку сягає самої суті казкової Жар-птиці сонячного царства, посланиці бога Сварога, віщої птиці наших Пращурів, яку в народі ще називають золотою птицею, котра співає людям божественні пісні й, подібно до птиці Гамаюн, віщує майбутнє тим, хто вміє почути таємне. Перероджуючись у вогненному горнилі і велично прокидаючись від небуття століть, вона запалює юні серця незгасимим вогнем завзяття у стремлінні до

свободи. Адже одного пера цього дивовижного птаха досить, щоб розсіяти віковичну пітьму і принести удачу, подарувати щасливу долю та безкрає кохання. Це і є основою культу Зорі, Блискавиці, Райдуги – тобто Жар-птиці.

Богиня Оріяна-Слава, яка є прообразом Діви Марії, благословляє з неозорих небесних висот розмаїті втілення Степових Дзвіночків. (Малюнок з мережі "Facebook").

Вона бере вогонь у бога Ярила, креше ним з неба, посилаючи його всюди і в дерево, і в камінь. Тому то є ще одне її наймення - «крешана». Отже Воскреснути – це те саме, що викресати живий вогонь, жар тієї птиці, що креше з неба

блискавиці. Саме від останнього, мабуть, пішло слово «крашанка» - великоднє червоне яєчко, де також – вогонь, світло, життя.

Малюнок Сонцеслава Віктора Крижанівського “Трипільські Рожаниці”.

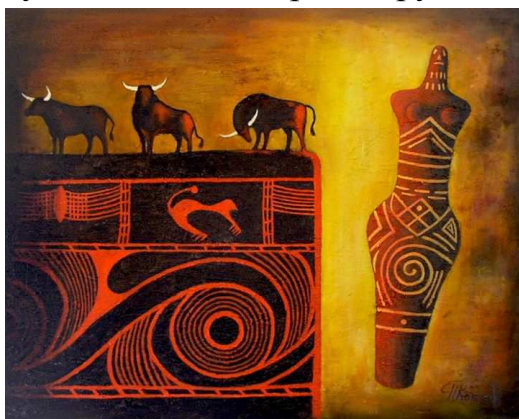
Пройшли віки і сакральну славу воїтельниць стародав’я з відходом матріархату перейняли козацькі вої, які і на підсвідомому рівні не відкидали глибокого пошанування до своїх нень.

Від усього цього серце переповнюється непогасним оптимізмом в тому, що ще постануть часи, коли безкрайні козацькі степові простори нашої України, як невмирущий знак вічного оновлення, заповнять гомінливі та відчайдушні хвилі відважних куренів «Степових Дзвіночків» - новітніх амазонок сучасного дівочтва, зі своїм стародавнім славним минулим, своїми почестями та традиціями. І щоб ніколи вже не згасала їх бойова звитяга, а співи їхні завжди були на вподобі до найчарівніших коштовних перлин, які вони, сидячи біля вечірніх вогнищ, щедро підносять людям, даруючи воїнам Пісню Ратну, а народу нашому - Божественну Славу в віках.

І берегтимуть їх слов’янські Боги, а головна берегиня – наша Богиня Оріяна-Слава благословлятиме з неозорих небесних висот все втілення Степових Дзвіночків.

Пройшли віки і сакральну славу воїтельниць стародав’я з відходом матріархату перейняли козацькі вої, які і на підсвідомому рівні не відкидали глибокого шанування до своїх нень, бо корені цієї пошани сягають незвіданих часів Трипільських Богинь Рожаниць. Адже шанування жінки-матері серед племен Трипільської археологічної культури 3-4 тисячоліть до н.е. дуже подібне до вшанування Богородиці вже у наші часи.

Тому у них навіть у самі найкритичніші життєві моменти на устах завжди було священне сармато-руське слово «мама», за що їх називали «мамаями».

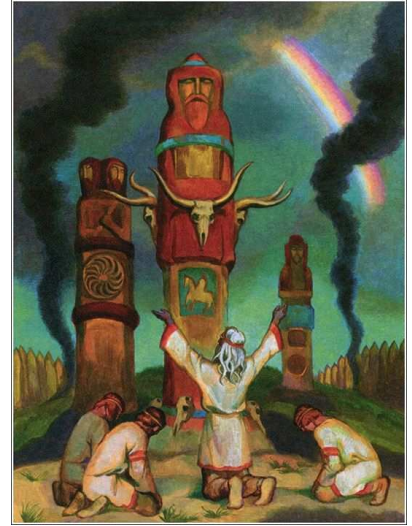

Саме це світосприйняття із глибини віків етимологічно створило собі протилежне за статтю начало – «мамай» - тобто чоловік. Мама – жінка, мамай – чоловік.

Лицарям (охоронникам) Богині-матері Хари – поклонялися повсюди у давні часи, мабуть ще від Трипільських часів. Саме звідти й походять оті давні, ще язичницькі назви». (Малюнок з мережі "Facebook").

Адже набуті у віках сакраментальні знання милі матусі в обрядових діях з любов'ю передавали своїм рідним діточкам. І в уяві кожного дитятки, завдяки зазначеним діям, його матуся виростала до рівня Завітної Красуні, яку вони вбачали в небеснім ореолі у вигляді Богині Слави, (прототипом у грецькій міфології були Харити – Богині Краси і Радості). Тому то українці впродовж усієї своєї історії

прагнули до знань. Високий рівень освіти українства в козацькі часи відзначали іноземці, які побували на наших землях. *За язичницьких часів люди на Русі відчували себе Дажбожими дітьми та внуками. (Малюнок з мережі "Facebook").*

Як справедливо зазначив дослідник-краєзнавець з Вінничини Микола Дорош: «Охоронники Богині-Матері - Хари – дійсно, у більшості, були отими характерниками. І те, що Харків топонімічно походить, нібито, від якогось Харька (Харитона) – то повна нісенітниця. Деякі латинські автори, описуючи Скіфію, згадують місто Харакени – пізнішу літописну Харкань, котру сучасні вчені асоціюють з нинішнім Харковом. Навіть ім'я Харитон етимологічно походить від давнього Хари.

Більше того, як доказ, назву ряд поселень: Харалуг на Рівненщині, Харенки – Полтавщина, Харківка – Черкащина, Сумщина, Харківці – Кіровоградщина, Хмельниччина, Полтавщина, Харкове – Запорізька, Чернігівська області, Харлівка – Житомирська область, Харпачка – Вінниччина, Харсики – Полтавщина, Харцизьк – Донеччина та ін. Як бачимо, географія із коренем Хара (Хар) досить обширна в Україні. Ясно, що ці назви походять не від якогось Харька (Харитона). А от лицарям (охоронникам) Богині-матері Хари – поклонялися повсюди у давні часи, мабуть від Трипільських часів. Саме звідти й походять оті давні, ще язичницькі назви».

Частина 2. Могутні лицарі Богині Хари - козаки-характерники з особливим характером.

*А степ широкий! Чорні круки
Сидять на плечах скіфських баб.
І вечір гріє сині руки
Над жовтим вогнищем кульбаб.*

(Ліна Костенко)

Козаки – найдивовижніша нація в світі.

(Вольтер)

В українському суспільстві з найдавніших і до теперішніх часів завжди цінувався героїзм і самопожертва, розвинутим був культ героїчної особистості. Кодекс честі воїна включав як основу основ виконання обов'язку захисника і борця: захисника землі, де живе його народ і духи його предків, борця з різноманітними ворогами – силами зла. Вороги вважалися спорідні демонам, особливо ті, які не поклонялися арійським Богам. Перемога у війні розглядалася як необхідна умова продовження роду і виживання цілого народу.

Тому то у середовищі козацтва, відродилося стародавнє, таємниче, овіяне легендами – характерництво.

Січ була справжньою скарбницею давніх духовних та військових традицій, котрі корінням своїм сягають вглиб тисячоліть, аж до епохи

часткового переселення племен Аріїв з території північного причорномор'я в Азію та півострів Індостан.

Характерниками були носіями ведичних, сакральних та езотеричних знань і практик, які вони успадкували й на протязі віків зберігали ці традиції і таємниці бойових мистецтв пращурів. Посвята в їх магічні ритуали та обряди дали можливість розвинути екстрасенсорні і паранормальні здібності – навіювання, яснобачення, телепатії. Це спричинило до виникнення поголосу, що вони володіли секретами, які межують із міфами про те, що їх і кулі не брали, і шаблі не рубали, і що вони ядра руками ловили, ходили по воді та вогню, а через річки на повстині чи рогожі переправлялися. Збираючи руками кулі з себе, кидали їх назад у ворога. У кого потрапляли ті кулі гинули на місці.

У середовищі козацтва, відродилося стародавнє, таємниче, овіяне легендами – характерництво.

Характерниками були козаки, які мали екстрасенсорні і паранормальні здібності – навіювання, яснобачення, телепатії.

За переказами, характерників готували з малечку. Вчитель передавав учню ті знання, якими він сам був наділений від свого вчителя. Процес навчання був системою психофізичної підготовки, магічних ритуалів та військових навчань. В уяві найздібніших дітей Богиня Слава згодом поступалася місцем іншій Богині - матері Хари.

Можливо саме слово “Хара” – одне з багатьох імен Великої Матері-Богині, культ якої існував в українців, починаючи ще з часів неоліту, а в пізні часи у запорозьких козаків він трансформувався в культ Покрови Божої Матері (культ Матері-Землі), бо коли побачили, що викоренити в русичів-українців їхні прадавні свята не так легко, то прихильники віри Христової

почали пристосовувати їх до своїх потреб, замінюючи слов'янські духовні образи на біблійні. І так вони плідно попрацювали, що наразі нам складно знайти в етнографічних джерелах першооснову світогляду наших Предків. Крім того, підмінювалося наше природне прагнення жити законами рідної моралі, пригнічувалися патріотичні почуття, щоб нівелювати в нас гордість за свій Рід.

Можливо слово “Хара” – одне з багатьох імен Великої Богині-Матері (як символ материнства і земної родючості), культ якої існував в українців, починаючи ще з часів неоліту, а в пізні часи у запорозьких козаків він трансформувався в культ Покрови Божої Матері. (Малюнок з сайту <http://ridnovir.in.ua/>)

Спеціально навчені козаки в часи запорозького козацтва складали підрозділи пластунів, алегорично кажучи - тодішній спецназ, традиції якого збереглися і після переселення запорозьців на Кубань.

Українська історія - це дзеркало трагічної долі великого народу, який володів знаннями (навіть у побіжному порівнянні, виходячи із тих фрагментарних досліджень старовини, які дішли до нас), що були значно вищими за знання їхніх сучасників із інших етносів. І досі навколо українців, зокрема козаків-характерників, існує такий собі ореол містичності. Містичності від того, що для нас, у XXI столітті, їхні знання, які заповіли пращури, залишаються загадкою. Містичності від того, що навіть на підсвідомому рівні кожен українець, читаючи свою історію, починає розуміти, що його пращури були саме тими атлантами, які рухали людську цивілізацію вперед.

З нами, хай підсвідомо, завжди були наші рідні Боги.
(Малюнок з сайту <http://vk.com/id70758803/>)

Отже не забуваймо, що ми, українці, є прямими спадкоємцями древніх русів, хоча нам цю пам'ять довго забороняли наші "добрі" сусіди, і за що зложили голови кращі представники не одного покоління українського народу. Ми повинні пам'ятати про те, що наша земля була витокom багатьох починань всесвітньої культури. Тут збереглася безперервність традиції, мудрість виживання, кодування сили. Цю віру постійно підтримували волхви (жерці), котрі з покоління в покоління передавали накопичену мудрість народу і знання. Вони ж і слідували за тим, щоби люди племені дотримувалися світських правил, були моральними, строго жили згідно традицій роду. Волхви засновували школи бойового

гартування і вишколу, в яких шлях воїна до вершин досконалості опирався на рідну віру, одвічні звичаї та обряди.

Ідол на фоні Чумацького Шляху на Савур-Могилі біля села Григорівка (під Запоріжжям) в південно-східній частині гранітного масиву Кам'яні Могили приазовської височини.

(Світлина з сайту http://pikabu.ru/view/idol_na_fone_mlech_nogo_puti_na_savur_mogile_vozle_sela_grigorevka_2437224)

Отже наша земля - це земля Гіпербореїв -

могутніх титанів жерців, носіїв таємничого знання, на яку так настирливо претендують наші сусіди-московіти, бо так вже хочеться їм зоодягнутися у вбрання всесвітньої величі, дарма що чужої. Але з нами, хай підсвідомо, завжди були наші рідні Боги.

Сьогодні таємниці наших стародавніх жерців помалу привідкриваються завдяки осмисленню малюнків Кам'яної могили і сакральних пам'яток

прадавніх курганів, вік яких - мінімум 20 тисяч літ. Ще з найсивішої давнини стародавній символ багатьох народів – Свастика, у нашому звичаї мав наймення - Коловорот, оскільки символізує круговерть навколо непорушного центру, обертання, яке породжує життя.

Це є символ круговерті Всесвіту. Зазвичай же свастику асоціювали з Сонцем. Знак Коловороту зустрічається у багатьох культурах Землі. Передусім його пов'язують зі світобаченням арійців. А вони стверджували, що свастичні символи мають величезний таємничий смисл. Кожен з них начебто відкриває перед людством всю картину світобудови.

Арійці вважали, що наша галактика має форму свастики, тому й називається Сваті (Всесвіт), а система Сонця, в якій здійснює свій шлях наша Земля, знаходиться в одному з рукавів небесної свастики. (Малюнок з мережі "Facebook").

Арійці вважали, що наша галактика має форму свастики, тому й називається Сваті (Всесвіт), а система Сонця, в якій здійснює свій шлях наша Земля, знаходиться в одному з рукавів небесної свастики. А ще вважається, що слово свастика походить від двох санскритських слів: "su" ("добре") и "asti" ("буття"). Таким чином у перекладі з санскриту свастика означає «добре буття» або побажання «Бути добру!». Цим найщирішим побажанням завжди славилася наша земля, наші люди. Але коли вже дошкульно ображали наш люд, то завжди знаходилися сили, щоб дати достойну відсіч нападникам. Тому й свастика у нашій країні мала два види – обороняючу та атакуючу.

На світлині зображені атакуюча (зліва) і обороняюча (справа) свастики на традиційній українській вишивці. (Світлина з вузла <http://sd.org.ua/news.php?id=9744>)

Ми повинні відродити ореол благословення атакуючої свастики для нашої землі, щоб захистити і вберегти від забуття себе і надати величі прийдешнім поколінням українського народу і забезпечити Україні щасливу долю. Щоб нарешті перестали бути актуальними слова Василя Каразіна: «Мне больно видеть её, богатую и дарами природы, и талантами её обитателей, в поругании и презрении».

Українці, і в Речі Посполитій, і в Австро-Угорській імперії, і в царській Росії завжди вважалися бунтівниками. А це тому, що українці будучи генетично народом упертим, попри всі намагання колонізаторів, хотіли залишатися українцями (недарма московіти до сих пір часто вживають вислів: «Упрямый хохол»). Вони воліли розмовляти своєю мовою, а не на мові будь якої імперії, співати своїх пісень, вони прагнули свободи, а не

кріпацтва, вони завжди ждали і жадають своєї церкви, щоб доносити до всевишнього свої власні думки, а не думки якогось посередника, бо то вже не буде довірливою бесідою між Всевишніми Богами і мирянами. І це прагнення, цю волю не могли зламати ніякі могутні репресивні апарати та намагання будь яких колонізаторів у будь якій частині України за весь період її колоніального положення.

Саме генетична упертість українців навіть в часи найскрутніших негараздів залишає в пам'яті паростки відомостей про своє етнічне походження. Наприклад, в часи Української народної республіки делегати Чорноморського флоту Української Центральної ради висували тодішнього командувача ЧФ адмірала Колчака кандидатом на посаду міністра морських справ УНР, і він, пам'ятаючи про своє українське коріння, дав на це згоду.

Всією своєю історією українці довели свою єдність і неподільність, не бажаючи ставати ні поляками, ні угорцями, ні австріяками, як би це комусь не хотілось. Особливо українці не хотіли ставати росіянами (москалями) і тим дуже псували таку красиву, але видуману істрію Росії про єдину колиску трьох "братніх" народів. Ну зовсім так, як в діалозі між двома молодими людьми:

Він (Росія) – «Я не могу без тебя».

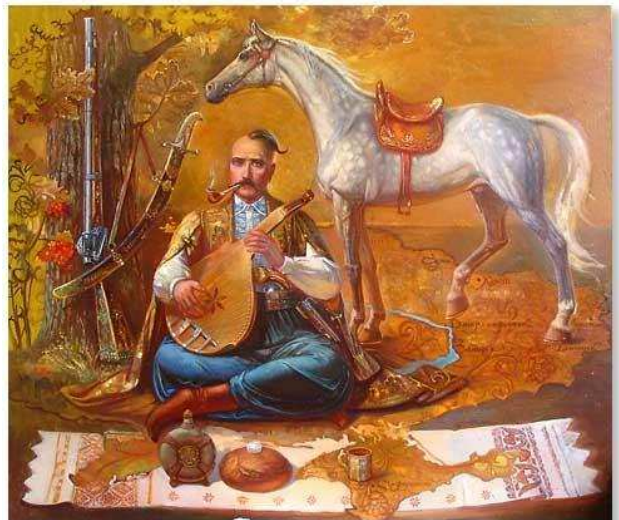
Вона (Україна) – «А я с тобой не могу».

Якщо ми замислюємось над цим, якщо свідомо чи підсвідомо шукаємо відповіді на ці питання - значить у нас, десь всередині, просинається невідома могутня сила наших пращурів. Значить від нас має піти новий початок тієї цивілізації, яка розтанула у глибині століть.

Проте до того, ми мусимо усвідомити де живемо, хто нас оточує, хто намагається нав'язати нам стереотипи нашої меншоватості разом із чужинською штучною мовою та псевдодуховними цінностями такої самої, фальшивої релігії.

Ще з давніх часів наші ясновельможні прабатьки аби набратися мудрості йшли у Свят Степ сідали під Ясенем і, зосереджуючи свій внутрішній погляд через ясину, здійснювали медитацію, перебираючи пальцями струни бандури. (Малюнок з мережі "Facebook").

Отже, як зазначає Тарас Коляндрук, «корені характерництва прийшли до нас з тисячолітньої

давнини, з часів великого переселення арійських племен з України в Індію. У Ведах, давніх арійських писаннях, говориться, що, серед другої касті кшатріїв-правителів-воїнів існують загони, основу яких складають махаратхи - могутні воїни, здатні поодинці боротися проти тисяч.

Лише вони володіли всіма п'ятьма видами зброї: зброєю для індивідуального поєдинку (мечі, палиці); зброєю типу списів, котрі тримають в руках або метают; "муктами" - знаряддям для метання стріл; "янтра-

муктами" - великими металевими машинами; містичними стрілами "астрами", зарядженими духовною енергією ведичних мантр. Оскільки префікс "ма" в санскриті означає "великий", то "харатхи" і є ті самі характерники - магічні воїни, які володіють надзвичайним бойовим мистецтвом».

Ще з давніх часів наші ясновельможні прабатьки аби набратися мудрості, що виходила із досвіда людства, йшли у Свят Степ сідали під Ясенем і, зосереджуючи свій внутрішній погляд через ясину, здійснювали медитацію, перебираючи пальцями струни бандури, а вітер куйовдив козацький оселедець.

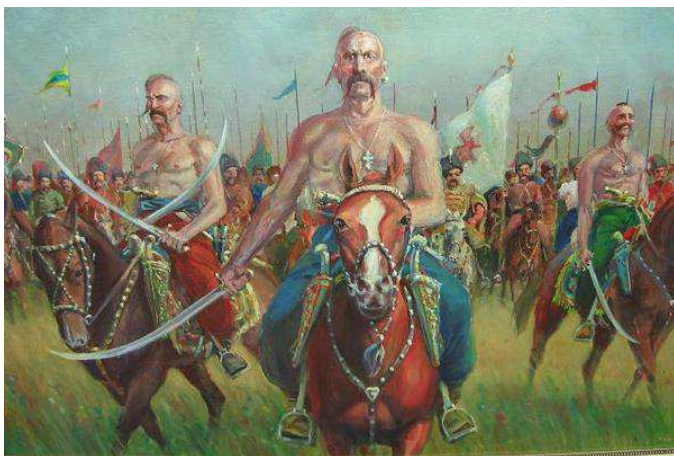
Запорозькі козаки генетично були прямими нащадками стародавніх арійських воїнів-кшатріїв, носіями і продовжувачами їх військових традицій та звичаїв. (Малюнок з мережі "Facebook").

До речі, таку класичну ознаку запорозького козака, як зачіска – так званий “оселедець”, багато істориків з великою обережністю говорячи про її древність, відзначають, що така зачіска відома вже у князя Святослава і це вважається найдавнішою згадкою. Але ж такий вигляд ще в Аратті мали стародавні арійські воїни, про що свідчать знахідки статуеток часів трипільської культури

В місті Мемфісі в гробниці єгипетського фараона Харемхеба (середина XIV століття до н.е.) було знайдено зображення арійського воїна з оселедцем, сакрального символу безпосереднього єднання з Богом, аналогічно єднанню плоду з матір'ю, за допомогою пуповини. Можливо згадане зображення - це відголосок про так званих гіксосів, які завоювали Стародавній Єгипет і правили там у 1710–1560 роках до н.е.

Такий же вигляд, як козаки-характерники, ще в Аратті мали стародавні арійські воїни, про що свідчать знахідки статуеток часів трипільської культури. (Малюнок з мережі "Facebook").

Про те, що арійська ведична віра не була знищена остаточно є свідчення очевидців. Так німець Георг Андреас Шляйзінг у книзі “Стародавня і сучасна релігія московитів”, виданій в Амстердамі у 1698 році та Ляйпцігу у 1712 році, пише про храм “язичників” та чотири скульптурних зображення Богів: Перуна, Мокоші, Хорса, Стрибога - який діяв у Києві ще у XVI чи XVII століттях.

Десятки тисячоліть наші предки славили своїх рідних Богів і щиро були переконані, що „Бог один і багатоликий”. Згідно цим звичаям, наші прашури вірили в те, що захист Вітчизни від ворога є священний синівський обов'язок кожного чоловіка Збираючись на війну, щоби захистити свій рід, вони

вмивалися і одягали чисту одержу, бо свято вірили, що полігши в бою, вони попадуть у вирій (до раю), куди їх повезе на Золотому човні по Блакитному

небу Перун. Вони, наші предки, були шляхетними, і такими ж рисами наділяли своїх богів.

Великий карпатський мольфар Михайло Нечай казав: “Усі ми підсвідомо язичники... Ми - природа, природа – це ми”.

Саме за язичницьких часів люди на Русі відчували себе Дажбожими дітьми та внуками. Цар-Сонце Дажбог вважався родоначальником і захисником руського народу і був

втіленням Вічного Світла і Тепла, тому у “Слові о полку Ігоревім” русичі зуться його внуками. Ось саме в ті часи Русь була оповита серпанком величної святості та сакральної мудрості. Та й до сих пір, як казав наш великий карпатський мольфар Михайло Нечай “Усі ми підсвідомо язичники... Ми - природа, природа – це ми”.

Наші далекі пращури були колись могутньою і гордою нацією - легендарними антами-оріями-русичами. Нескінченні війни, що повсякчас палали на території України-Русі упродовж віків, спалили і розпорошили безцінні надбання її етнічного підґрунтя. Саме це дало підставу Олегу Ольжичу у вірші “Археологія” написати:

Поважна мова врочистих вітрин,
Уривчасто скупі її аннали:
Ми жали хліб. Ми вигадали млин.
Ми знали мідь. Ми завжди воювали.

Проте, десь у глибинах підсвідомості кожного, через століття мракобісся, етноциду, геноциду, мерехтів слабкий вогник Божої Віри, який із покоління в покоління передавався генетично. І тепер, можливо, прийшов слухний час розпалити із нього потужне багаття, яке св'ященним Вогнем очистить кожного із нас від бруду брехні та зради. Адже, як казав Бернард Шоу: «І в дружбі, і в приязні рано чи пізно настає час зведення рахунків».

Сварог - Бог неба, вогню, ковальства та духовного світу. Батько Дажбога, Стрибога і Семаргла, тому й називалися вони - Сварожичі. Створив 12 місяцевий календар (Коло Сварога).

А життєдайною силою для того св'ященного Вогню можуть бути тільки Знання. Знання, подаровані Богами нашим пращурам. І кожен із нас має пройти отой тяжкий шлях випробувань, аби по краплинці назбирати їх із безлічі розрізнених уламків. Як колись це вже зробили наші ближні пращури - “могутні лицарі Богині-матері Хари - козаки-характерники...”.

Тому найбільш виразно ту форму езотеричного Знання, що панувало в Україні в ті часи, ми можемо прослідкувати саме на прикладі знань, якими володіли воїни-характерники з Запорозької Січі.

Старі легенди, у версії Анатолія Кондратьєва в його романтичній розвідці “Кріп”, подекують про таку стародавню міфічну бутність. Жив колись у Київській Русі ще за часів князя Ігоря широко відомий майстер володіння

мечем на прізвище Дубежич.

Дружинники князя Ігоря стали називати їх крірами або ж кірами, що означало воїна, який мав здібності болотяного царя чи хазяїна лісу – лісовика, а саме – володів вмінням наводити “ману”, тобто піддавати гіпнозу цілий натовп, а також управляти вогняними та водяними стихіями. Від них і пішло проростати те характерницьке сім’я в Ігорових сотнях через посередництво язичницьких волхвів. (Малюнок з мережі "Facebook").

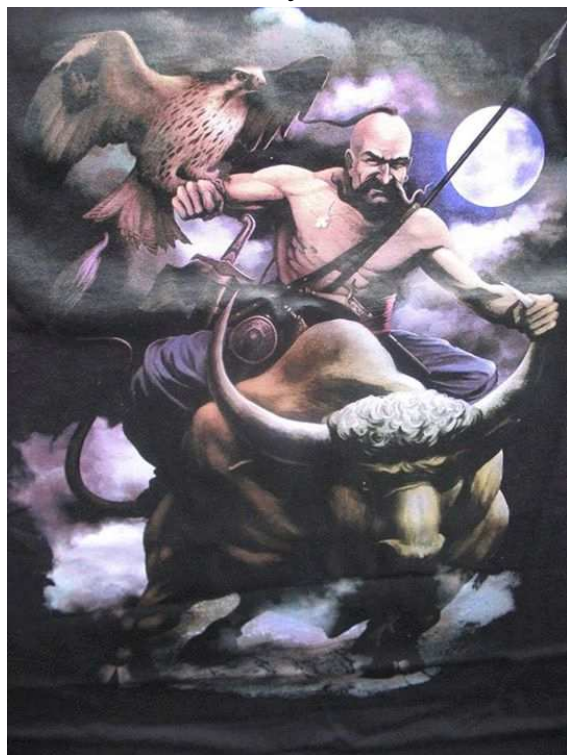
Він довго мандрував світом, пройшовши від Індії і Китаю до гірського пасма Гімалаїв, які й по сьогодні дрімають у споконвічній тиші та величі. Десь там ступив він на шлях людини Знання і приніс на Русь оте мистецтво володіння зброєю у змінених станах свідомості, коли людське єство набуває зовсім іншої якості і здібності його, з погляду звичайної людини, стають неймовірними.

Повернувшись додому з тієї багаторічної мандрівки, Дубежич передав те Знання своїм синам Лано і Корі. Він починав з того, що накладав пов’язку синам на очі, привчаючи орієнтуватись в довколишньому світі тільки на слух. Потім - тільки на запах, затуляючи вже і вуха. Так відкривалося внутрішнє бачення істинного змісту речей в довкіллі. За тим новим баченням йшла перебудова всього життя.

Спати, зодягатись, їсти, діяти треба було за тим баченням, доки воно не ставало людським єством. Далі йшло засвоєння бойових технік, в основу яких було покладено стихію повітря через звертання до Стрибога (бога вітру – метателя стріл та списів) та його батька – бога Сварога.

Саме слов’янські волхви і є тими загадковими украми, людьми з надзвичайно древньою та надзвичайно духовною (арійською) історією. (Малюнок з мережі "Facebook").

Тотемним знаком, який поєднував бойові техніки в одне ціле, був чорний орел степу або атакуючий сокіл. Це був дуже важливий момент, який знаменував народження і поступовий розвиток етнічної самовизначеності українців як єдиної нації. Послідовна в часі стилізація образу сокола вже в ті стародавні часи призвела до виникнення тризуба, що на сьогодні є гербом України.

Поступово вправи з бойової техніки все більше ускладнювались, але сини

Дубежича з честю опанували та засвоїли науку батька. Зачудовані отим незбагненим мистецтвом ведення бою, яке при цьому набувалося, дружинники князя Ігоря стали називати їх крірами або ж кірами, що означало воїна, який мав здібності болотяного царя чи хазяїна лісу – лісовика, а саме – володів вмінням наводити “ману”, тобто піддавати гіпнозу цілий натовп, а також управляти вогняними та водяними стихіями. Від них і пішло проростати те характерницьке сім’я в Ігорових сотнях через посередництво язичницьких волхвів. Те знання збереглося до значно пізніших часів, коли його спадкоємцями стали козаки Запорозької Січі. Саме від давньоукраїнських волхвів (віщунів, чародіїв, знахарів) ведуть свій початок козаки-характерники. Можливо слово «знахар» означає, той, що знає «хару».

Художник Костянтин Васильєв, 1973. Волхв з совою (як втілення Знання). Від давньоукраїнських волхвів (віщунів, чародіїв) ведуть своє коріння козаки-характерники

Валерій Шевчук пише про волхвів таке: «Вони, вважалося, знали таємну силу речей, явищ і володіли своєю, виробленою в століттях, наукою і прийомами, з допомогою яких цю віру вселяли в маси. Вони займалися пророцтвом, тобто віщували про майбутнє, через що і називали їх віщунами». Саме слов’янські волхви і є тими загадковими украми, людьми з надзвичайно древньою та надзвичайно духовною (арійською) історією. Саме волхви-укри, створили потужний осередок слов’янотворення на землях древньої Волині, започаткувавши процес духовного зростання (просвітлення) місцевих народів.

Козак-характерник. (Ці люди могли бачити й чути те, чого не бачили й не чули інші.) (Малюнок з мережі "Facebook").

Створюючи свою систему бойового вишколу, козаки-характерники були продовжувачами справи волхвів.

Крім того, українці мали можливість ознайомитись і з бойовими мистецтвами інших народів, адже серед запорожців були представники багатьох націй. Наприклад, гетьмана Предслава Лянцкоронського сучасники величали як лицаря, вишколеного в рицарській штуці сучасної Європи («пройшовши цілу Європу, побував також в Єрусалимі і різних варварських краях, і там багато навчився з воєнної штуки, і вернувшись додому, користувався тим: в воєнній штуці багато відмінив і нового завів»).

Все це дійшло до наших днів у вигляді бойових танців – гопака, метелиці, козачка. Порівнюючи багатство рухів китайської системи ушу з гопаком, І.

Лебедев дійшов висновку, що для того, щоб виконати гопак, потрібно «багато ще дечого, що виходить за рамки китайської гімнастики». На його думку, гопак є наслідком розвитку системи фізичної і психічної підготовки наших предків-воїнів.

Відголоски бойового мистецтва характерників дійшли до наших днів у вигляді бойових танців – гопака, метелиці, козачка.

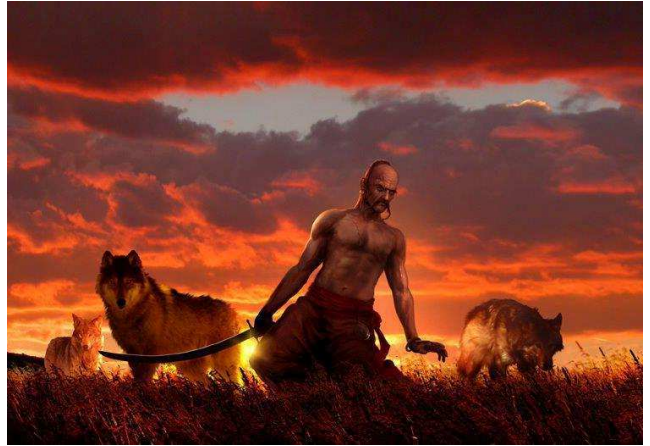
Характерники в Запорозькому війську мали свій курінь (пластунів) та свій прапор, на якому було зображено знак, шитий сріблом на пурпуровому тлі або золотом на білому, який переводив людину в стан, що характеризувався терміном – “Проникнення”. Саме з цією метою і використовувались характерники на Січі. Їхнім обов’язком була глибока розвідка та руйнація планів супротивника. Для цього кріри проникали на території, зайняті ворогом, часто під виглядом подорожніх або купців, завжди бездоганно виконуючи завдання, котрі ставив перед ними кошовий. У цій ролі функції крірів були аналогічними тим, які виконували легендарні нінзя у стародавній Японії. У близькому колі кошового завжди на якихось посадах знаходилося два-три характерники, так би мовити, під рукою, на всяку критичну ситуацію. Крім того, характерники брали на себе обов’язки внутрішньої та зовнішньої служби безпеки у Запорозькому війську. Існує версія, що з усіх заколотів, які були здійснені в Турецькій імперії за час її існування, понад десять державних переворотів – це заслуга “резидентів” Січі. Були “свої люди” з Запорожжя і у Ватікані, (на жаль, його архіви закриті до цього часу), а також і при майже всіх впливових дворах Європи.

Про язичницькі вірування та традиції запорожців згадується навіть у «Хроніці Польській» Мартина Бельського: описуючи бій козаків під Яссами 1577 році, він зазначав, що «серед запорожців був козак, котрий замовляв кулі й робив їх безпечними як для себе, так і для інших». Про схожий випадок писав також польський історик XVI століття Бартош Папроцький, коли розповідав про похід польського війська на Молдавію у 1583 році. Вагомий доказ Народовір'я українського козацтва надає очевидець і безпосередній учасник подій - польський ксьондз Семеон Окольський, описуючи воєнні дії польського коронного війська проти Війська Запорозького під проводом отамана-гетьмана Якова Остряниці, який завдав поразки ляхам в битві під Голтвою 1638 року: "Голтву з двох сторін омиває Псла й Хорол., і ця Псла оточує місто півколом, а в цьому півколі місто, обнесене міцним частоколом, і замок, таким же чином укріплений. Крім того козаки насипали вали... На валах розставили тисячі людей, передовий окоп упорядили артилерією; крім того на височинах розмістили чаклунів і

чародіїв, щоби вони мали змогу провадити заклинання над порохом, гарматами, повітрям і вогнем". Ці свідчення Семеона Окольського подаємо за виданою у Києві у 1896 році книгою «Мемуари, относящиеся к истории Южной Руси» і коментуються в книзі «Коли земля стогнала» (К., 1995, с. 414).

Характерництво, безумовно, приховує багато таємниць для істориків, лікарів, біологів, хіміків, фізиків, інженерів. Те, що нам відомо, тільки вершок айсберга, основа якого ховається в темних глибинах містики і парапсихології. Уявлення про козака-характерника сформувалося під впливами залишків стародавнього культу воїна-звіра (воїна-вовка). (Малюнок з мережі "Facebook").

Понад 700 років проіснувало те Знання в Україні-Русі і почало зникати з занепадом запорозького козацтва. Саме занепад цієї системи внаслідок розвитку державотворчих тенденцій (з виникненням класу старшин та всеохоплюючої канонізації церкви з догматизацією її вчення) і призвів до руйнації тієї великої, незбагненої сили, яку мала Січ.

Характерництво, безумовно, приховує багато таємниць для істориків, лікарів, біологів, хіміків, фізиків, інженерів. Те, що нам відомо, тільки вершок айсберга, основа якого ховається в темних глибинах містики і парапсихології. На думку Олеся Бердника, «...характерництво було не винятком, а втаємниченим духом буття Січі Запорозької; вся Січ була «братерством Характерників». Здебільшого характерниками народ сприймав деяких гетьманів та кошових отаманів – себто вищі ешалони козацтва. Найвідомішими характерниками були Петро Сагайдачний, Іван Сірко, Іван Богун, Максим Кривоніс, Северин Наливайко. Характерником міг бути і київський князь Святослав-Завойовник, син князя Ігоря, який опановувати характерництво міг у самого Дубежича. Дружину Святослава не могла подолати закута в лати найкраща тоді в Європі рать імператора Візантії Іоанна Цемісхія. Меч Святослава подолав хозарів і розгромив візантійців.

Характерником міг бути і київський князь Святослав-Завойовник. Меч Святослава подолав хозарів і розгромив візантійців. (Малюнок з мережі "Facebook").

Характерником міг бути і київський князь Святослав-Завойовник. Меч Святослава подолав хозарів і розгромив візантійців. (Малюнок з мережі "Facebook").

До речі буде сказано, на Хортиці камінь, який зараз називають каменем Сірка, в стародавні часи носив назву «Камінь Перуна». За легендами саме з цього каменя поранений

князь Святослав Хоробрий стрибнув у вири Дніпра, щоб не потрапити в полон до ворогів. Тому в козацькі часи на цьому камені проходили Посвяту козаки-характерники.

Говорячи про козаків-характерників то не можливо оминати постать Устима Кармелюка. Коли він був малим, пан його брав до Парижу там він перед очима публіки вилазив із зав'язаного мішка. Так спритний пан заробляв на ньому гроші.

Ці люди могли бачити й чути те, чого не бачили й не чули інші. Це були не тільки маги від природи, а навіть трошки вище, - люди, яка з'єднувалися з природою. Керовані вони були матінкою-Землею, тією, де народилися. Пояснити те, що вмів воїн-кір і на чому базувалося його знання сьогодні стало можливим завдяки тим езотеричним, магічним практикам, завісу над якими підняв західний вчений-антрополог Карлос Кастанеда. І хоч знання характерницьке було дещо інакшим, бо виростало на підґрунті етнічної культури України-Русі, та багато дечого ми тут знаходимо схожого.

Запорозькі козаки-характерники володіли не тільки військовою магією. Вона також була присутня у них в приготуванні страв, в лікуванні хвороб і загоюванні ран. Тому то, в плані спадковості втаємничених знань, ми маємо чим пишатися. Пізніше ці знання були перейняті чумаками, котрі багато в чому були спадкоємцями козаків-кірів.

Українські вояки визвольних змагань ХХ століття через старших людей, які ще зберігали знання та традиції характерників, переймалися надбаннями пращурів і впроваджували їх у своїх військових буднях. Дух характерництва живе й зараз і розвивається майже за тими самими канонами, що і в стародавніх чародійників, продовжуючи славні традиції. (Малюнок з мережі "Facebook").

Українські вояки визвольних змагань ХХ століття через старших людей, які ще зберігали знання та традиції характерників, переймалися надбаннями пращурів і використовували їх у своїх військових буднях. Дух характерництва живе й зараз і розвивається майже за тими самими канонами, що і в стародавніх чародійників, продовжуючи славні традиції. Сакральні знання, набуті етносом на протязі тривалого проживання на одній території, здатні на самовідродження навіть через тисячоліття. Але є одна хиба в тому, що ми зараз, маємо велику розпорошеність і відірваність від тієї землі, з якої походить людина. Великий ухил до східних вчень або ж до загальнокультурних традицій мало що додає для опанування мистецтвом життя тут, в Україні. Для досягнення успіху необхідно досягати урівноваження внутрішнього світу людини з оточуючим середовищем до того моменту, коли настає їхнє повне злиття. І тоді людина вже йде у світ, набуваючи зовсім іншого його розуміння. Відірваність людини від енергетичного поля своєї землі породжує фантоми викривленої свідомості, бо немає достатньої сили вірно сприйняти те, що відкривається, не говорячи вже про керування тією великою енергетикою. Є таке дуже важливе правило, що стоїть в основі всякого щасливого людського життя: жити там, де народився (а якщо людина приїхала звідкільсь, то треба стати таким, як того потребує сама земля). Саме спорідненість людини і Землі надають першій

тієї сили для опанування Знанням, що лежить в основі життя. Саме можливо через це росіянам в Україні важко опанувати українську мову та спійняти українську культуру.

Ретельне дослідження напрямку розвитку езотеричного знання в Україні ще чекає на свого Карлоса Кастанеду. Складність проблеми полягає у тому, що колесо історії дуже важко прокотилося по самому хребту етнічної культури українців і мало що залишилось у цілому вигляді. Тому для висвітлення того, що наведено вище, потрібен був такий антропологічний пошук, який би вівся в незвичайний спосіб. Такий спосіб знайшовся через відродження самих характерницьких практик з поверненням до сонму Рідних

Богів.

Картина Володимира Форостецького. Хортиця. Священний дуб.

Духовним провідником нації може бути лише та еліта, що органічно виросла на культурному ґрунті, яку творив її власний народ протягом довгих тисячоліть.

Через це твердження наддержави світу - Сполучених Штатів Америки, про те, що вони є провідником світу, викликає відповідний скепсис. Науково-технічний – може бути, бо ввібрали і продовжують затягувати до себе кращі таланти зі всього світу.

Духовним же провідником світу може бути лише та еліта, що органічно виросла на культурному ґрунті, яку творив її власний народ протягом довгих тисячоліть. Саме у незруйнованому стародавньому етносі так глибоко вшановується чесність, духовна щирість, працьовитість та гідність і відкидається відразу пихатість, брехливість, душевна скаламученість.

Отже, в підсумку слід наголосити на тому, що запорозькі козаки генетично були прямими нащадками стародавніх арійських воїнів-кшатріїв, носіями і продовжувачами їх військових традицій та звичаїв.

Занепад запорозького козацтва та створеної ним держави відбувся, головню, через зміну світоглядних засад, простіше кажучи, перехід на іншу віру, віру шудр, принципи якої, зокрема, культ рабства, несумісні з генетичною основою кшатрія-козака.

Занепад запорозького козацтва та створеної ним держави відбувся, головню, через зміну світоглядних засад, простіше кажучи, перехід на іншу віру, віру шудр, принципи якої, зокрема, культ рабства, несумісні з генетичною основою кшатрія-козака.

В свою чергу занепад характерництва був одним із важливих факторів занепаду козацтва. Поки було характерництво, був зв'язок з надзвичайно потужним інформаційним полем, яке створювалося десятками тисяч років нашим народом. Через втрату зв'язку з енергетикою рідної землі, через вплив чужої духовності, було втрачено підтримку своїх Богів з сумними наслідками, які з цього випливають

Післямова.

*Навіть в золотій клітці пташка не співає,
до душі чужа земля не промовляє*

(Антоніна Гармаш-Литвин)

Невпинні ковилеві хвилі у лінивому колиханні розтікаються по безкрайному степу. Перед очима, під спекотним сонцем висне над вицвілим степовим безмежжям густий полудневий розмай. І у тому безмежжі жменька княжих русичів-дружинників робить відчайдушні спроби вирватись з оточення, в який їх взяли половецькі нападники.

Та волелюбна козачка була одержима несамовитим прагненням повернутися у рідні краї, тому мужньо і довго відбивалася від воїв хана Кучума, виказуючи неймовірні дива вправління у фехтуванні. (Світлина з мережі "Facebook").

Кілька днів залишки княжої дружини переслідували половецькі загони, але всілякі намагання ворогів полонити витязів не увінчувалися успіхом. Козацькі характерники за допомогою навіювання (в козаків це називалося - "химорода", гіпнотизувати - "хи-мородити"), легко уникали полону, що викликало шалену люту у половецьких звершників.

Особливо скаженів хан Кучум який конче прагнув долучити до ясиру цих міцних і статних воїв, як цінний приз і нагороду за багатоденні бранні змагання у цьому спекотливому вариві.

«Це шайтани якісь!» - ярився Кучум. Та шаленів і біснувався хан ще й від того, що саме на цьому місці кілька років тому йому довелося посікти свою милу полонянку Маріам, матір його улюбленого сина Уйгука, який і зараз був при ньому в поході. Ось, саме у цьому урочищі він наздогнав утікачку і намагався повернути її в свій дім.

В ту ж мить, крізь листву зарослів урочища виглянуло сонечко й посміхнулося ласкаво, ніби оповістити хотіло, що пам'ятають про неї у білосніжній батьківській оселі. (Світлина з мережі "Facebook").

Та волелюбна козачка була одержима несамовитим прагненням повернутися у рідні краї, тому мужньо і довго відбивалася від воїв хана Кучума, виказуючи неймовірні дива вправління у фехтуванні. Доведений до нестями непоступливістю біглянки хан в ошаленілому запамороченні вихопив ятаган і розмашисто полоснув ним по прекрасному лику.

Наче струнка тополина під безжальним лезом підкосилося і повільно опустилося до долу її, хоча й вже не молоде, але ще прекрасне жіноче тіло, і помалу занурилося у шовкову травицю. В ту ж мить, крізь листву зарослів урочища виглянуло сонечко і лагідними промінчиками посміхнулося їй

ласкаво, ніби оповістити хотіло, що пам'ять про неї ще жива у білосніжній батьківській оселі.

Випустивши з рук ятаган Кучум кинувся до Марії.

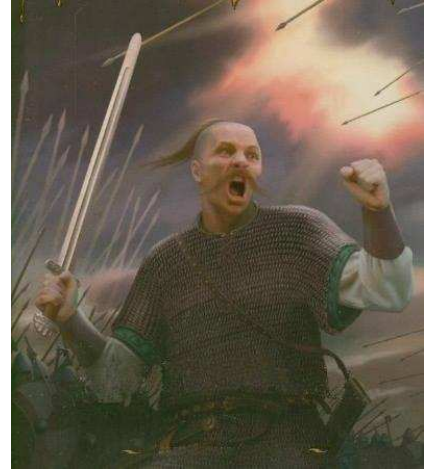
- Дякую Кучуме. Краще смерть, ніж неволя! – пршепотіли божественні уста, а стражденна душа її уже безборонно вільним птахом полетіла до такого омріяного отчого дому, яким вона марила всі роки перебування у безмірно ненависному полоні.

В оцепенінні стояв над нею половецький хан, питаючи в думках: «Чого тобі не вистачало, люба Маріам?»

Невдогад було Кучуму, що ніяка золота клітка не замінить гордїй козацї навіть нужденної волі у отчому милому краї.

Один з дружинників, ставши на краю урочища і вправно владаючи мечем, стримував їх поступ, даючи можливість побратимам відірватися від погоні. (Малюнок з мережі "Facebook").

Тим часом дружинники перегрупувавшись досягли урочища і почали переправлятися через нього. Ще трохи і вони будуть недосяжні, але, мов несамовиті шуліки, наїдали на них половецькі наїзники. Тоді один з дружинників, ставши на краю балки і вправно владаючи мечем, стримував їх поступ, даючи

можливість побратимам відірватися від погоні.

Століття битих чорних шляхів, рясно покривали сльози бранців, які густо орошували спекотну степову землю, спогадуючи з болем нездійсненні мрії та розбиті чужинцями юні палкі кохання. Тому то навесні, аж до сьогодні, раптом породжуються між житами макові червоно-криваві дороги від волинських обрїв до таврійських просторів. (Світлина Анатолія Гришука з Рівненського краю).

В момент, коли він на хвилюку оглянувся, щоб пересвідчитись, що товариство уже в небезпеці,

половецька шабля блискавицею впила в його молоде прекрасне тіло.

Кучум підійшов до нього і встиг почути, як юначі уста прошепотіли лише одне слово: «Мамо». Та не це вразило хана. Його приголомшила неймовірна схожість загиблого дружинника з Маріам. Тому він уже не бачив і не чув, як небесно-лазурова квітка - степовий двіночок, ніжно прихилилась до уст юнака і у вітерцевому шелесті лагідно прошепотіла: «Я тут мій любий синочку. Ось ми нарешті зустрілись».

Згодом Уйгук, підійшовши до батька і помітивши його розгубленість, запитав: «Хто цей козак?»

Кучум у задумі відповів: «Козак з такої незбагненої і такої дивної країни Мамаїв. Ще в сиву давнину наші предки нарекли їх хохлами, що означає - діти неба, бо вони завжди сильні і вільні, як всеосяжні та бурхливі грозові

небеса». Раптом він у якомусь здивуванні поглянув на свого сина і неждано помітив схожість між ним і загиблим русичем.

- Віднині і ти можеш вважати себе Мамаєм. Хто зна, може на скрижалях долі роду вільного Всевишнім накреслено, щоб племена наші згодом зажили у єдиному братстві, - у великому роздумі стиха додав Кучум.

Ну що ж, можливо цей самий половець Уйгук започаткував рід славного темника Мамая, нащадки якого згодом пов'язали свою долю з країною Мамаїв – з нашою Україною.

Але таке єднання ще мусіло пройти через тернисті і виснажливі століття битих чорних шляхів, рясно покритих сльозами бранців, які густо орошували спекотну степову землю, спогадуючи з болем нездійсненні мрії та розбиті чужинцями юні палкі кохання. Тому то навесні, аж до сьогодні, раптом породжуються між житами макові пурпурово-криваві дороги від волинських обріїв до таврійських просторів. Саме з цього приводу в народі, з подачі незабутнього Романа Савицького, в задумливому смутку співають:

Червоні маки,
Квіти кохання,
Болючий спогад,
Тихе ридання.

Можливо саме такі роздуми надихнули Дмитра Павличка на створення неугасимої балади про материнську вишиванку в два кольори:

Два кольори мої два кольори,
Оба на полотні, в душі моїй оба.
Два кольори мої два кольори,
Червоне то любов, а чорне то журба.

То ж настав вирішальний час для нашого народу здійснити те, щоб ці спогади назавжди залишилися в болючому минулому, а перед Україною постали звеличені й осяйні та блаженні небосхили. А на будь які спроби всіляких зайд показувати у нашому мирному помешканні ми завжди могли б миттєво відповісти всеягаючою вогненною правицею.

А на будь які спроби всіляких зайд показувати у нашій мирній домівці ми завжди могли б миттєво відповісти всеягаючою вогненною правицею.

(Світлина та малюнок з мережі "Facebook").

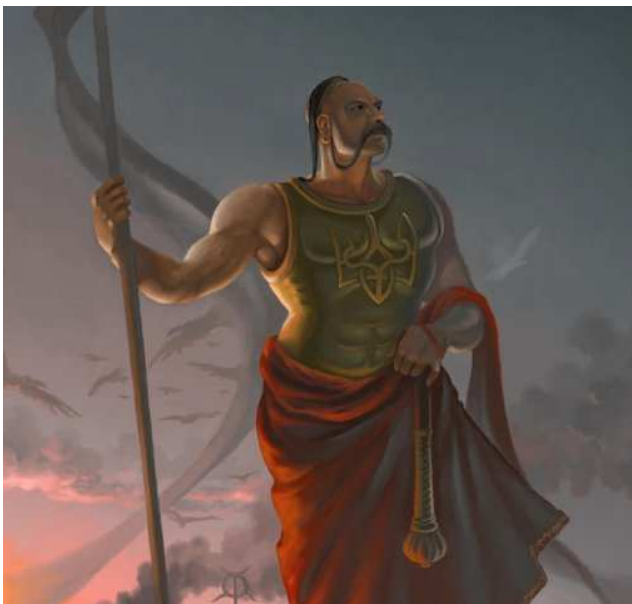
Надія на це є. Ми вже маємо нового, і поки що сподіваного президента. Але щоб не сталося так, як ще з сивої давнини уже неодноразово творилися на болючих стежах нашої багатостраждальної історії такі несподівані дивування, коли на початку наступного обнадійливо-переломного і героїчного поступу нам у гарній, образно висловлюючись, «Рошенівській» обгортці з солодкими присмаками подавали цукерочки під назвою, наприклад, «Жуйчики», і поки народ розжовував і пережовував ці омандиві подаруночки долі, намагаючись відчутти та поцінувати їх достеменно справжнісінький смак, як ті зненацька, після невеликих маніпулювань з перегинами і недогінами, несподівано приймали лик, який так невимушено й дотепно зобразили жартуни на поданій нижче світлині з "Facebook".

Ще з сивої давнини, уже неодноразово відбувалося на болючих стежах нашої багатостраждальної історії такі дивування, коли на початку чергового переломного моменту у гарній «Рошенівській» обгортці з солодкими присмаками подавалися цукерки «Жуйчики», які після невеликих перегинач несподівано перетворювалися на те, що так невимушено й дотепно зобразили жартуни на пропонованій світлині з "Facebook".

В результаті, в подальшому здійснювалося те, про що так влучно висловився відомий російський політик, посол Російської Федерації в Україні у 2001-2009 роках, Віктор Степанович Черномирдін: «Хотілося як найкраще, а вийшло як завжди». Це відоме крилате висловлювання Черномирдіна сказав, займаючи посаду голови уряду Російської Федерації на прес конференції 6 серпня 1993 року, з приводу підготовки і проведення грошової реформи в Радянському Союзі у 1993 році, як свою своєрідну оцінку.

Далекою попередницею цього крилатого вислову є фраза короля Людовика XV щодо провалу чергового починання своїх міністрів: «Вони думали, що так буде краще».

Як бачимо, час нічому не вчить наших, і не тільки наших, політичних діячів та керманичів.

Козак Орій-характерник.

Обрання п'ятого президента України відбулося незадовго до літнього сонцестояння. Літнє сонцестояння символізує народження літнього сонця – Купайла, що на цей час знаходиться у куполі – найвищій небесній точці, і тим самим завершує панування весняного сонця – Ярила-Орія. Хай буде це добрим знаком.

Обрання п'ятого президента України відбулося за місяць до літнього сонцестояння. В астрономії момент літнього сонцестояння або «сонцевороту» приймається за початок літа, а це пора квітобування

та визрівання жаданих дарів природи. Літнє сонцестояння символізує народження літнього сонця – Купайла, що на цей час знаходиться у куполі –

найвищій небесній точці, і тим самим завершує панування весняного сонця – Ярила-Орія.

Українські жінки не тільки збирають допомогу, доглядають за пораненими, але і б'ють жорсткого ворога. Колись про це напевно напишуть книжки та знімуть кіно. (Малюнок з мережі "Facebook").

Хай буде це добрим знаком. Може в історії України це стане поворотною віхою до щасливого майбуття під покровом Купайла – Бога земних радощів, а над Україною осяйною благодаттю розквітне чарівний, невиданої краси вогняно-казковий цвіт папороті і до нас повернуться добрі духи-душі наших невмирущих предків.

Чи стане п'ятий президент України тим, на кого чекають всі українці, тим кого нам напропорочив Тарас Шевченко: «Коли ми діждемося Вашингтона з новим і праведним законом? А діждемось-таки колись». Ну що ж, час це покаже.

Але хочеться надіятись, що нарешті пробудиться, оживе, зміцніє і примножиться у віках невмируща Слава України! Хай постануть і прославлять себе у цьому поступі відчайдушною звитягою наші юнки-амазонки у сформованих бойових загонах-курнях Степових Дзвіночків. Хай буде так!

Російські найманці з жахом розповідали, що їхній блокпост під селищем Ясинувата вирізав українській жіночий диверсійний підрозділ. (Малюнок з мережі "Facebook").

А на останок до цієї теми можна повідати деяку інформацію: «У соціальних мережах поширилось повідомлення, що блокпост терористів під населеним пунктом Ясинувата 16 вересня 2014 року був знищений підрозділом жінок-укропів. При цьому варто зазначити, що авторами таких вісток є самі бойовики, які шоковані таким поворотом справ, переказує інтернет-видання “Патріоти України”, передаючи заяви бойовиків “своїми словами” трохи переінакшивши (змягчивши) мову».

Отже російські найманці розповідають, що їхній блокпост під селищем Ясинувата вирізав українській жіночий диверсійний підрозділ. З точки зору розвідувально-диверсійної діяльності використання жіночих загонів у густонаселених місцевостях є виправданим. До жінок традиційно менше підозр. Їм легше дістатися потрібних цілей та загубитися серед населення. Недарма місцеві жителі подекуди кажуть, що буцімто бачили біля блокпоста декількох дівчат 17-25 років. І хто в тому винен, що юнки, яким лишень кохати та народжувати дітей на благо Батьківщини, мусять долучатися до пролиття крові, колись братнього народу, і теж на благо Батьківщини.

Так народжуються легенди, народний епос. Українські жінки не тільки збирають допомогу, доглядають за пораненими, але й б'ють жорсткого ворога. І серед них наші новітні амазонки, такі як незламна патріотка Надія Савченко - українська військова льотчиця, штурман-оператор гелікоптера, зразок наслідування для юних і палких сердець козацького краю. Колись про все це напевно напишуть книжки та зніматимуть фільми.

Новітня амазонка, незламна патріотка України - Надія Савченко - зразок наслідування для юних і палких сердець козацького краю. (Сайтлина з "Вікіпедії").

Молодій співачці Вікторії Петрик з Одещини у 2014 році в Юрмалі на конкурсі молодих виконавців «Нова хвиля» настійно не рекомендували виконувати пісню, яку колись в окриленому

пориві та у скорботній печалі і журбі натхненно створював з 1968 року аж цілих 7 років молодий буковинський композитор-самородок Володимир Івасюк на слова студента на той час факультету української філології Чернівецького університету ім.Ю.Федьковича Богдана Гура – «Балада про Мальви». Пісня адресувалась для виконання молодій співачці Софії Ротару, яка вперше виконала її у 1975 році і понесла її у широкий світ, тому звучить вона від лица дівчини-героїні, що є дуже вдалою композицією і для виконання на сьогоднішній день:

Заснули мальви біля хати,
Іх місяць вийшов колихати.
І тільки мати не засне,
Мати не засне,
Жде вона мене.

Заснули мальви біля хати,
Іх місяць вийшов колихати.

(Мальви – невмирущий у віках символ України у всіх її окрях).
(Малюнок з "Вікіпедії").

О, мамо рідна, ти мене не жди,
Мені в наш дім вже більше не прийти.
Із мого серця мальва проросла,
І кров'ю розцвіла.
Не плач же, мамо, ти ж бо не одна -
Богато мальв насіяла війна.
Вони шепочуть для тебе восени:
"Засни, засни, засни, засни..."
У матерів є любі діти,
А у моєї - тільки квіти.
Самотні мальви (квіти) під вікном,
Мальви (квіти) під вікном
Заснули вже давно.

О, мамо рідна, ти мене не жди,
 Мені в наш дім вже більше не прийти,
 Із мого серця мальва проросла,
 І кров'ю розцвіла.
 Не плач же, мамо, ти ж бо не одна –
 Богато мальв насіяла війна.
*(Мальви – немирущий у віках символ України у всіх її
 окрах). (Світлина з "Вікіпедії").*

Як зійде сонце - вийди на поріг,
 І люди вклоняться тобі до самих ніг.
 Пройдися полем - мальви буйних лук
 Торкнуться твоїх рук.
 Життя, як пісня, що не відзвенить,
 Я в мальві знов для тебе буду жить,
 Якщо я ласку не встигла принести -
 Прости, прости, прости, прости...

В той рік, коли на Донбасі віддавали своє життя за волю України наші відважні милі хлопці та відчайдушні юнки, ця пісня, мелодія якої сповнена глибокого драматизму і через багато років на сьогодні ранить своєю актуальністю, буквально сколихнула б слухачів. Але на конкурсі в Юрмалі правили бал росіяни.

Івасюк був відомий своєю принциповою національною позицією. Ставши популярним у всьому Радянському Союзі, він без будь якого компромісу відмовлявся писати музику до російських текстів, говорячи, що він український композитор.

Представників влади просто обурював той глибокий національний дух, притаманний його пісням, дух, що будив українство від заколисуючих дифірамбів офіційної пропаганди, що уславляла штучну спільність - «радянський народ». Саме через це Івасюк розділив долю героїні своєї безсмертної пісні. Недарма перший директор меморіального музею Володимира Івасюка Парасковія Нечаєва наголошує: «Було щось у цій пісні трагічно-пророче. Кожен звук, кожен інтонаційний зворот мав смислове навантаження, розкривав тему вічності життя, переходу однієї його форми в іншу, незнищенності материнської любові.»

Як колись так і зараз матері чекають своїх діточок з попередніх і нинішніх воєн, а вони під отчими вікнами по всій Україні у смутку та журбі розквітають кровавими мальвами.

А завершити нашу оповідь ми хочемо витримкою з видатної української літературної пам'ятки старіших часів, що попри всі віковічні перепони таки добулася нас, а саме цитатою з «Велесової Книги»: «...а старі часи – то наше благо. Дістанемо від них твердості і кріпості, аби ворогам відповідати, як належить».

Наш символ тризуб має зміст Трисуття – це троє богів – Макоша, Велес і Хорс.

Про авторів книги.

Пашковець Микола Дмитрович – народився 3 листопада 1945 року в селі Сінне (нині Садове), Гощанського району, Рівненської області.

8-го квітня 1951 року сім'я Пашковців, визначена тодішньою більшовицькою владою як куркульська, була вислана до Сибіру в Іркутську область, Усольський район, поселення Ягат. В той час Пашковцю Миколі було лише 5 років. На засланні перебували понад чотири роки і після реабілітації повернулися до міста Рівного, де Пашковець Микола у 1964 році закінчив середню школу №12 з срібною медаллю.

З 1964 року навчався на фізичному факультеті Київського державного університету імені Тараса Шевченка, який успішно закінчив у 1969 році за фахом «ядерна фізика».

Має 33 роки наукового стажу в галузі кібернетики та інформаційних технологій, працював науковим співробітником в Інституті Кібернетики НАН України. На даний момент працює в Інституті післядипломної освіти Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Член товариства воєнних істориків при Всеукраїнському благодійному фонді «Україна-ЮНЕСКО», член Спілки офіцерів

України, бере участь в діяльності Рівненського земляцтва у місті Києві.

Проживає в Києві

Тел 097-125-85-09

Пляс Ярослав Русланович – народився 25 березня 1994 року в місті Києві. У 2010 році закінчив спеціалізовану середню школу №296 з поглибленим вивченням англійської мови.

Студент Національного авіаційного університету, факультету «Комп'ютерні науки». Мріє стати професійним істориком, але перед тим поставив за мету досконало оволодіти практикою сучасних комп'ютерних технологій, щоб ефективно їх застосовувати при проведенні історичних досліджень та обробці архівних документів і матеріалів, розробляючи для цього власні технологічні методи та прийоми.

Проживає у місті Києві. По родині Плясів походить з села Карабчіїв, Ружинського району, Житомирської області – місцевість, де розселилося плем'я «Чорних клобуків» ще за часів Київської Русі.

На світлині Ярослав Пляс - козак київського відділення «Вільного козацтва імені Северина Наливайка» біля старовинної фортеці в селі Губків, Березнівського району, Рівненської області.

Серія книг “Літопис «Темних віків» та замовчуваних сторінок в історії України ”

Серія книг “*Літопис «Темних віків» та замовчуваних сторінок в історії України*”, яка за задумом авторів повинна охопити і по можливості правдиво висвітлити в науково-популярному, викладі події, які відбувалися на теренах нашої Батьківщини (України-Руси) та в сусідніх країнах в період від Батиєвої навали (1240 рік) і до початку всенародного повстання, під проводом славного гетьмана Богдана-Зіновія Хмельницького (1648 рік).

Саме цей період з різних причин та міркувань (особливо наших сусідів-завойовників) найбільше зазнав перекручень і фальсифікацій, а то й просто замовчувань, тому досі лишається мало знаний, чи абсолютно незвіданий для широкого загалу українців, за що дістав серед науковців умовне найменування «Темні віки».

В цій серії також будуть висвітлені деякі теми, які не відносяться до періоду «Темних віків», але були замовчувані офіційною владою.

Виклад матеріалу здійснюється у лірико-історичній манері у формі есе і супроводжується значним ілюстративним матеріалом, щоб можна було читати нашу історію без брому (в протизагаді висловленню Володимира Винниченка), правда досягти цього, в силу великого таки трагізму розглядуваної епохи, мабуть неможливо, хоча кількість брому, вживаного при читанні, можна значно зменшити.

Книга 1. Микола Пашковець, Ярослав Пляс ЛЕГЕНДИ “СТЕПОВИХ ДЗВІНОЧКІВ” або КРАЇНА МАМАЇВ-ХАРАКТЕРНИКІВ. *Легендарні есеї.*

Книга 2. Микола Пашковець З ПРАДАВНИНИ В УКРАЇНІ ТЕЧУТЬ ВОДИ ЖОВТІ Й СИНІ або ЗЛЕТ І ВЕЛИЧ НЕВИЗНАНОЇ ІМПЕРІЇ ЛИТВИНІВ-ГЕДИМІНІВ. (650 років битви на Синій Воді). *Давньокнязівські есеї.*

Книга 3. Микола Пашковець КНЯЗІ – КОЗАЦЬКІ ГЕТЬМАНИ-ФЛОТОВОДЦІ або “МОРСЬКІ ВОВКИ” З УКРАЇНСЬКИХ СТЕПІВ. (Хто закладав основи військової тактики та організаційної структури козацтва). *Старокозацькі есеї.*

Книга 4. Микола Пашковець, Ярослав Пляс НЕСКОРЕНА “ЧОРНА-КНЯГИНЯ” або ЗНЕДОЛЕНА ЗІРКА КРАСИ, ТАЇНИ І ПЕЧАЛІ *Романтичні есеї.*

Книга 5. Микола Пашковець, Ярослав Пляс СЕВЕРИН НАЛИВАЙКО або ІСТОРІЯ, ЦІКАВИША ЗА РОМАН. *Лицарські есеї.*

Книга 6. Микола Пашковець, Ярослав Пляс КНЯЗІ ОСТРОЗЬКІ або НЕКОРОНОВАНІ ВЛАДАРІ УКРАЇНИ-РУСИ. *Князівські есеї.*

Книга 7. Микола Пашковець КНЯЗЬ ЯГАЙЛО, КОРОЛЕВА ЯДВІГА ТА СОФІЯ ГОЛЬШАНСЬКА або НАРОДЖЕННЯ ІМПЕРІЇ ЯГЕЛОНІВ. *Королівські есеї.*

Книга 8. Микола Пашковець ЛИТОВСЬКО-ПОЛЬСЬКО-МОСКОВСЬКІ ВІЙНИ або БОРОТЬБА ЗА СПАДКОСМІНІСТЬ ІМПЕРІЇ РУСІВ. *Імперські есеї.*

Книга 9. Микола Пашковець РЯТІВНИКИ СТОЛИЦЬ СУСІДІВ або КОЗАЦЬКА ЕКСПЕРТИЗА В ПОЛІТИЧНИХ ТА ВІЙСЬКОВИХ ПРОТИСТОЯННЯХ. *Героїчні есеї.*

Книга 10. Микола Пашковець ПОЛОНЕННЯ СТОЛИЦЬ СУСІДІВ або БРАННА ЗВИТЯГА НА ЧУЖИХ ТЕРЕНАХ. *Агресивні есеї.*

Книга 11. Микола Пашковець ПРОВІСНИКИ ВЕЛИКОЇ БУРІ або ДОЛЕНОСНІ КОЗАЦЬКІ СПРОТИВИ. *Козацькі есеї.*

Книга 12. Микола Пашковець ПРЕДКОВІЧНА ВЕЛИЧ ТА СЛАВА УКРАЇНИ-РУСИ або КОЗАЦЬКИЙ ВІДГОМІН У ПЕРЕДЗВОНІ СТОЛІТЬ. *Політичні есеї.*

Книга 13. Микола Пашковець САДИК-ПАША або ОКО, ВУХО І ПРАВИЦЯ ПРЕСТОЛУ. *Авантюрні есеї.*

Книга 14. Микола Пашковець, Ярослав Пляс ВОГНЕННА ВІХОЛА ПОКЛИКАЛА В БЕЗСМЕРТЯ або ПЕРЕРВАНИЙ ПОЛІТ “ПАСІОНАРІЇ”. (Поступи та звершення нащадків Северина Наливайка). *Трагічні есеї.*